

## GÜZEL AHMET (Kadirli Eşmetni)

Dr. Doğan KAYA

Güzel Ahmet hikâyesi manzum ve mensur yapıya sahip, yer yer masal özelliklerini de gösteren bir **aşk ve kahramanlık hikâyesidir**. Anadolu'nun muhtelif pek çok yerinde anlatılmaktadır. Biz, burada 1973 yılında derleyip Sivas Folkloru dergisinde yayımladığımız anlatma ile Kadirli'nin Bekereci köyünden Yusuf Sıra'nın anlattığı hikâyeye yer vereceğiz. Böylelikle Anadolu'nun farklı coğrafyalarında aynı hikâyenin nasıl değişiklik gösterdiği de yakinen görülecek ve bu alanda çalışma yapanlara kolaylık sağlanmış olacaktır.

Hikaye metinlerine geçmeden evvel kaynak şahıslar hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

İlk varyant 1995 yılında öğrencim Güzide Hekimoğlu tarafından, Kadirli'nin Bekereci köyü nüfusuna kayıtlı Yusuf de bir yıl önce derlenmiş, lisans tezi çalışması çerçevesinde değerlendirilmiştir (Çimen, 1994). Dr. Bayram Durbilmez de her iki metni göz önünde tutarak tebliğ olarak bir değerlendirmesini yapmıştır (Durbilmez, 1999; 258-272)

Yusuf Sıra 1943 yılında bu köyde doğmuştur. 1963'te evlenmiş bu Adana, Ankara, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kayseri, Konya, Malatya, Mardin, Mersin, Sivas, Şanlıurfa ve Yozgat gibi illere gitmiştir. On yaşından itibaren babasının yanında, yöresinde sık sık yapılan âşık toplantılarına katılmış, anlatılan her şeyi coşku ve arzuya dinleyip, hafızasına almıştır. Onda bu merakı gören babası, bir saz hediye ederek hikâyeye anlatma yolunda büyük bir destek sağlamıştır. Yusuf Sıra, saz çalmada usta olmamakla beraber, oldukça iyi kaval ve sipsi çalmaktadır. Pek çok ezginin yanı sıra *Karakoyunu Suyu İndirme* nağmesini kavalla çok güzel icra edebilmektedir. Son derece üstün taklit kabiliyeti vardır. Yörede yaygın olarak bilinen Göde, Sinsin, Serçe gibi oyunları icra etmede son derecede ustadır. İlerleyen zaman içerisinde öğrendiği hikâyeleri düğünlerde ve çeşitli toplantılarda anlatmaya başlamış; bunu yıllarca sürdürmüştür.. Köroğlu Kollarının altısını (*Köroğlu'nun Zuhuru, Eyvaz'ın Dolu Beyi'ne Esir Olması, Köroğlu'nun Esir Olması, Köroğlu'nun Ermenistan Seferi, Köroğlu'nun Gürcistan Seferi, Köroğlu'nun Kaybolması*) bilmektedir. Bunları, Mehmet Demirci'den öğrenmiştir. Ayrıca Esmehan, Bey Kızı ile Hüseyin, Hacı ve Karacaoğlan'ın Ali Kayası hikâyelerini de bilen Yusuf Sıra, buraya kaydettiğimiz Güzel Ahmet hikâyesini, Haruniye'nin Böcekli köyünden olan Ahmet Dombaloğlu'dan öğrenmiştir.

İkinci metin ise Sivas'ın Ulaş ilçesinin Küpeli köyünden olan Mustafa Uzunoğlu tarafından anlatılmıştır. Uzunoğlu, 1919 doğumlu olup Çember Has Güzel, Güzel Ahmet, Kamer Tay adlı masal ve hikâyeleri bilmektedir. Annesi

Döndü Uzunoglu'ndan öğrendiği bu anlatmaların üçü de tarafımızdan derlenmiştir.

Kaydettiğimiz her iki metin arasında farklı ve benzer yönler vardır. Kahramanın doğması, gurbete çıkması, üç güzeli alıp memleketine dönmesi, babasının bu güzellere göz koyup oğlunun gözünü çıkarttırması ancak yaptıklarını öldürülerek ödemesi, ortak özellikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan, Güzel Ahmed'in üç güzeli elde etmesi ve bunların adları, yapılan mücadeleler arasında ise oldukça farklı hususlar bulunmaktadır.

Diğer taraftan Güzel Ahmet hikâyesinde masallarda karşımıza çıkan olağanüstülükler (insanları lokma lokma yiyen dev, altı ay ceplerde çürümeden kalan göz, konuşan yılan vs...) yer almaktadır.

Hikâyede dikkatimizi çeken ön önemli taraf ise, hikâyenin **Şah İsmail ve Beyböre**k hikâyeleriyle ortak özellik göstermesidir.

Güzel Ahmed'in Kadirli varyantı; formel, sayı ve renk motifleri, beldeler, mekanlar ve şahıs kadrosu bakımından çok zengin özellikler taşımaktadır. Bunları şöyle irdeleyebiliriz:

#### *Kahramanlar*

*Ahmet Bey* : Erzurum Padişahı, Güzel Ahmed'in babası.

*Dellek Emine* : 117 yaşında olup Güzel Ahmed'e kötülük eden cadı karısı.

*Derviş* : Güzel Ahmed'in doğmasına sebep olan pir.

*Emine / Kral Kızı* : Güzel Ahmed'in ikinci eşi, Ermeni kızı.

*Evren* : Güzel Ahmed'in kuşlar tarafından gözlerinin iyileşceğini haber veren yılan

*Gülüşan Hanım* : Ahmet Bey'in hanımı ve Güzel Ahmed'in annesi.

*Güzel Ahmet* : *Hikâyenin asıl kahramanı.*

*Hırızmalı Güzel* : Güzel Ahmed'in ilk eşi.

*Karı* : Güzel Ahmed'e "Hırızmalı Güzel'in hışmından gidesin." diye beddua eden kocakarı.

*Keloğlan* : Güzel Ahmet sayesinde zengin olan nahırcı, çoban.

*Kral* : Emine'nin babası

*Pamuklu Güzeli* : Güzel Ahmed'in üçüncü eşi, Nevşehir Padişahının kızı.

Selkesen : *Emine'nin babası olan Kral'ın atı*

Topal Dev/ Koca Örnek : *Güzel Ahmed'in sadık dostu ve Hırızmalı Güzeli'nin saray bekçisi.*

Yelkesen : *Emine'nin babası olan Kral'ın atı*

### **Formeller**

#### **Giriş Formeli:**

Vakti zamanında kalbur sarar iken, devenin tellalında, eşeğin berberliğinde, baltayla baş yülüdüklerinde, usturayla meşe kestiklerinde, eski zamanlarda Erzurum'da İrişvanoğlu sülalesinde bir Ahmet Bey vardı.

#### **Geçiş formellerinden örnekler:**

*Şura dere, şura tepe, şura serin, şura sıcak” derken Palandöken'in zirvesine vardılar.*

*"Dile yakın, zamana geç” elma ağacının kökünü buldular.*

*Bir gün, beş gün derken bundan bir filiz çıktı.*

*Bir gün ha! Beş gün ha! Aradan birkaç ay geçtikten sonra koca karının ön eteği kısılıp, arka eteği uzamaya başladı.*

*Dokuz ay, dokuz gün, dokuz saniye deyince, kadının nur topu gibi bir oğlan çocuğu oldu.*

*Padişah bir yıl bekledi, iki yıl bekledi, üç yıl bekledi, beş yıl derken tam altı yıl bekledi.*

*Dolandı, fırlandı, yiyecek iğne ucu kadar bir şey bulamadı.*

*Düzlüğe çıkınca, bir de ne görsün, kendilerinin sarayının önünde bir at otluyor*

*Uzatmayalım, akşam namazı karı Kral'ın sarayının dibine indirdi küpünü.*

*Tuz-ekmek helallaşıp oradan süer ettiler İran'a.*

*Üç gün-beş gün derken kardaşım Erzurum'un karları başladı.*

#### **Atasözü ve deyimlerden örnekler:**

*Arayan Mevlâsını da bulur, belâsını da...*

*Sonu olmayan bir iş.*

*Bir iplik çeksen doksan yamalığı düşer.*

*Can umutla yaşar.*

*İnsanın evine insan gelir.*

*Hırızmalı Güzeli'nin tırnağı ile değişmem,*

*Keloğlan'ın tam dişine göre*

*Dualardan örnekler:*

*Allah işinizi rast getire.*

*Elini beri ver.*

**Tasvirlerden örnekler:**

*Elma bahçesine güzelliğinin şavkı vurmuş. Doğan aya: "Sen doğma, ben ışıtırım senin yerine." diyor.*

*Kaşları yay, kirpikler ok, yanaklar elma, ağzı fincan, dişleri mercan. Bacakları ihtiyat tomruğu gibi, bilekler soba borusu gibi...*

*Erzurum'un o soğuk karlı gecelerinde odun ya da ısınacak bir şey bulamadığı zaman soğuktan o iki dişi; "Lıp! Lıp!.." nalburun çekici gibi birbirine değirdi.*

*Kıza bir baktı ki; mesel ineği gibi, mehre camızı gibi, Erzurum koyunu, Mısır tavuğu gibi...*

*Topal Dev; tapurdük-tupurdük, zapırdük-güpürdük geldi.*

*Şimdi efendim, Zindağlılar kaçak tütün sigarası içiyor gibi bir fasıltı çöktü oraya.*

**Abartma:**

*Adamlar karşılıklı durdular. Başına vuruyorlar, boynuna vuruyorlar. Zannedersin ki, baltanın arkasıyla kütüğe vuruyorlar, kılıç geriye sığıyor, bir kılını dahi kesmiyor.*

*Beşinin birden doğruyor kafasını. Beş dakikaya bırakmadı kız, kırk kişiyi öldürdü.*

*Karıyı şöyle bir sallayınca karının doksan dokuz yerinden kemikleri şakırdadı.*

*Kapıda mermer bir taş vardı. Bazen onda gücünü denerdi. Topal vardı parmağını taşa: "Şu tütün, şu sakız." Motor köteni gibi yırtıyor, Topal. Oraya iki çizgi çaktı.*

*Elini yere verip de bir sömürdüğü zaman üç günlük yolda da olsa getirirdi avını. Tamamen sömürdü amma orda ne kadar taş, toprak, çalı, çırpı varsa hepsi geldi. Amma çocuk kıpırdamıyor.*

*Kırkar okka kel sakız, onar okka deli tütün geldi. Topal ağzına o kadar sakız atıverdi ki, hiç. Diliyle oynatmaya başladı, bir çiyneyimlik olmadı. Otuz okka tütünü doldurdu, seklem olmadı.*

*Ahmet, "Ya Allah!" diyene kadar, halatı kırdı. halatın en uzun parçası, bir karış kaldı.*

*Altmış batmanlık güürünü çekti. "Ya Allah!" dediği zaman, vurduğu adamın kafası toprakta kalıyor, kazık gibi çakıyor.*

*Birer tane Ahmed'in gözlerini çıkarttılar. Fakat Ahmed'in gözlerini çıkarıyorlar mı, ağrıyor mu, sızlıyor mu, anadan duymuyor.*

*"Hooop!" dedi yedi ikisini. Birini de boğazına bastırınca dili bir karış dışarı çıktı. Dilini kökünden kopardı.*

*Çürümüş gözünü aldı yerine taktı ezübesmeyleyle. Cam gibi...Ana gözünden bir milim fazla görüyor. Öteki tüy de zaten ordaydı. Onu da taktı. O da cam gibi. Yalnız ana gözü siyahtı. Bu gözü kuş tüyünden iyileşince gözleri mavi oldu.*

#### **Madenlerden örnekler:**

*Altın* : Sen de altın terazide elmayı tarttıktan sonra hanımınla birlikte ye,

*Altın gümüş* : Bu güzelin iki katlı bir sarayı var. Bir yanı altın, bir yanı gümüş. / Hırızmalı Güzeli, sütlü kahveyi pişirmiş gümüş tabaklarda, altın fincanda, el göğüste getirdi.

*Mücevherat* : Kral, depoda ne kadar sırma tel, inci, mercan, gümüş varsa hepsini getirtti, yan yana koydu.

#### **Sayı Motifleri:**

Genellikle saat, gün hafta, ay, yıl, insan ve çeşitli eşyaların önüne gelerek onların miktarını belirlemek şeklinde kullanılmıştır. Metindeki sayı motifleri çok fazla olduğundan ve burada sadece bazı önemli noktalara dikkat çekme düşüncesinde olduğumuzdan hanfî sayıların motif olarak kullanıldığını göstermekle yetiniyoruz. Bu sayılar bışlıcası; 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 15, 16, 24, 40, 50, 60, 70, 90, 99,5, 117, 300, 500, 20000, 50000'dir.

Bazen de anlatıcı 3-5, 15-16 şeklinde belirsiz sayı sıfatları gibi ve 3. 7. gibi sıra sayı sıfatları ile anlatımına zenginlik kazandırmıştır.

### **Renk motiflerinden örnekler:**

*Siyah-mavi* : Ana göz siyahtı. Bu gözü, kuş tüyünden iyileşince gözleri mavi oldu.

*Kara* : Hırızmalı Güzeli karalar giyindi. / Karayılan gibi kendir, Ahmed'in yanına yığıldı. / Havaya yukarı, bir bölük kara duman.

Hikâyeci anlatımında günümüze ait *alarma geçmek, banyo yaptırmak, ilk edap, monte etmek, motor tapanı, salon, vidaları şakırdamak* gibi kelimelerinden bazılarını da hikâyenin içine sokmuştur.

### **Beldeler-Mekanlar:**

Erzurum, Horasan, İran, Kilis, Mısır, Nevşehir, Palandöken Dağı, Rusya, Şam, Türkiye.

Hasan Bey kolu **manzum** ve **mensur** bir yapıya sahiptir. Metnin sekiz yerinde manzum kısım bulunmaktadır ve bunlar birisi hariç, deyişme şeklindedir. Ancak deyişmelerde, şahısların söylediği dörtlükler birer , bazen de ikeşer adettir. Bunların gruplandırmasını şöyle yapabiliriz:

Hırızmalı Güzeli : 1+1, Güzeli Ahmet : 1+1

Topal : 1+1

Emine : 1+1, Güzeli Ahmet : 1+1

Güzeli Ahmet : 1, Emine : 1

Gülüşan Hanım . 1+1, Güzeli Ahmet : 1+1

Güzeli Ahmet : 1+1, Evren : 1+1

Hırızmalı Güzeli : 1, Emine : 1

Güzeli Ahmet : 1, Hırızmalı Güzeli : 1, Emine : 1, Pamuklu Güzeli :1

.....

### **Metin:**

Vakti zamanında kalbur sarar iken, devenin tellalında, eşeğin berberliğinde, baltayla baş yülüdüklerinde, usturayla meşe kestiklerinde, eski zamanlarda Erzurum'da İrişvanoğlu sülalesinde bir Ahmet Bey vardı. Boy beyliği, derebeyliği derken padişah oldu, bu adam. Rütbe yükseltti. Ama Cenab-ı Allah'ın vergisi hiç çocuğu olmadı, evlat yok. Bir gün ha, beş gün ha! İşin olacağı yok. Birgün padişahın vezirleri başına toplandılar. Dediler ki:

-Padişahım, padişahlık nesil sürer, biz böyle biliyoruz. Sen ölünce biz kime padişahlık kürkünü giydireceğiz. Senin evladın yok, bu nasıl olacak?

Adam düşündü, taşındı, sabaha kadar uyku uyumadı. Sabahleyin birinci veziri çağırdı:

-Gel, dedi gel!

Dedi ki:

-Oğlum atlara bineceğiz, seninle ikimiz. -Günlerden cuma.- Okumuzu, yayımızı, gürzümüzü kuşanıp yola çıkacağız. Ola ki, karşımıza bir uğurlu adam çıkar! Palandöken Dağı'na çıkacağız.

-Eee... Padişahım hayırdır? Niye gideceğiz?

-Oğlum, -Haşa- Allah'ı arayacağız. Allah'ı bulup ona derdimi anlatacağım. Bana bir evlat vermesini söyleyeceğim, dedi. Arayan Mevlâsını da bulur, belâsını da...

Vezir şöyle bir düşündü: "*Sonu olmayan bir iş bu.*" Padişaha karşı çıkamadı. Evine vardı, atını kuşattı. Padişahın da atını görüp kuşattı. "*Haydi Allahısmarladık!..*" "*Allah işinizi rast getire!*" deyip arkalarından bir kova su döktüler. Palandöken Dağı'na: "*Elini beri ver!*" dediler.

"Şura dere, şura tepe, şura serin, şura sıcak" derken Palandöken'in zirvesine vardılar. Vakit öğlen oldu. Orada güzel bir pınar akıyor, çayırılık, çimenlik. Vezire dedi ki:

-Vezirim, vakit öğlen oldu, şurada bir istirahat alalım. Hem de şu öğlen namazını eda edelim. Ondan sonra yolumuza devam ederiz, dedi.

Atları bağladılar, aptes alıp namaza durdular. Dörder rekât ilk sünneti kılıp, dört rekât farza niyet edince; derenin aşağısından bir ihtiyar koca geldi. Padişahın atına bindi, vezirin atını da yedeğe bağladı. Dereye aşağı aldı gitti. Bunlar namazı bozmadılar. Tam manasıyla namazı bitirdikten sonra, koca atları aldı, getirdi.

-Selâmünaleyküm!

-Aleykümselâm! Buyur baba, dediler.

Koca atları yerine, bağladı. Dedi ki:

-Oğlum, nerelisiniz, ne arıyorsunuz? Nerden gelip nereye gidiyorsunuz?

Padişah vezire usulca: "*Bahta bakan çingene kocası olur, derlerdi. Şimdi rastladık görüyor musun?*" dedi.

-Baba dedi, Ben Erzurum Padişahıyım. Adım Ahmet Bey.

-Derdin ne?

-İşte, bu muhitler benim kendi sınıırım. Haftada bir sefer bu vezirimi de alıp yanma dolaşırım. Bu sınırlara, hudutlara yaramaz insan gelmiş mi, konmuş mu, teftiş ederim. İşim bu.

-Hayır, yalan söylüyorsun, dedi. Doğruyu konuş bana.

Vezir dedi ki:

-Padişahım söyle.

Dedi ki:

-Baba, ben padişahım amma benim evlâdım yok. Ben Allah'ı aramaya çıktım. Derdimi anlatacağım. Bana bir evlat versin, hem de erkek çocuğu olsun, ben oğlana meraklıyım, dedi. Benim neslim, yoksa kuruyacak.

Adam dedi ki:

-Oğlum, Allah aramayla bulunmaz. Nerde anarsan oradadır. Yalnız sana bir şey söyleyeceğim, bunu yap. Cenab-ı Allah sana bir oğlan çocuğu verir. Çocuğun ismini ben varmadan koyma, dedi. Babanın eski ev yerini biliyor musun, dedi.

-Biliyorum efendim.

-O babanın eski ev yerinde, babanın devrinde bir elma ağacı vardı. Bu şimdi topraktan kaybolmuş ama kökü duruyor. Sen var bunu güzelce buldur, bir havuz içine aldır. Bu kökü günlük sula. Önüne bir nöbetçi koy. Bundan bir ışkın çıkar, onu sar. Elma yetiştiği zaman hanımınla beraber bu elmayı al, ortadan ikiye böl, terazide tart, birbirinize hak geçmemek şartıyla, elmanın kabuğunu soy. Ahırdaki kısrağa ver. Erkek küheylanın yularını bırak. Sen de altın terazide elmayı tarttıktan sonra hanımınla birlikte ye, Allah'ın emrine gir, dedi. Bir oğlan çocuğu olur. Sabır et, ben varmadan da çocuğun adını koyma. Tavladaki kısrağ da bir erkek tay doğurur o da oğlunun adı olacak. Oğlunla birlikte yaşayacak. Allah! Allah! Bak şu karşıdan bir ceylan gidiyor, onu görüyor musunuz, dedi.

Adamlar: "*Ceylan nerdeymiş?*" diye baktılar. Bir de döndüler ki, koca yok, kaybolmuş.

-Tamam, dedi. Vezirim her şeyi bulmuştuk amma kaybettik. Ben neden bağlamadım bunu? Bağlasaydım, her derdimin devasını buldururdum, dedi.

-Yürü padişahım, yürü. Geri dönelim.

Geldiler. Babasının eski ev yerine vardılar.

-Burada bir elma ağacı varmış. Kim bulursa bir avuç dört altın mükâfat vereceğim, dedi.



Kazması olan kazmasını, küreği olan küreğini... Hiçbir şeyi olmayan eline bir değnek alıp yeri kazıp duruyorlar.

"Dile yakın, zamana geç" buldular. Padişaha müjdecî gönderdiler. Padişah geldi, oradakilerin hepsini mükâfatlandırdı. Bu elmanın kökünü bir havuzun içine aldılar. Günlük suyu dökülüyor. Dört tane nöbetçi beklemeye başladı. İkisi sabahtan akşama kadar, diğer ikisi de geceden sabaha kadar. Bunlar muhafız. Bir gün, beş gün derken bundan bir filiz çıktı. Ayda büyüyeceğini günde büyüyor. Allah tarafından her gün boy atıyor. Zaman geldi, bu bir çiçek açtı. Bu oda genişliğinde elma tuttu. Dal eğilmeye başladı.

Yine birgün padişah kılık değiştirip, çarşığı pazarı teftişe çıkmıştı. "Algı-vergi nasıl? Halk kandırılıyor mu?" Bu tür işleri kontrole çıkmıştı. Dedi ki: "Bu bizim nöbetçinin yanına varayım. N'oldu bizim elma?" Tam oraya vardı, işte herşey Allah'tan, o anda elma olgunlaşıp "Tıp!" diye padişahın önüne düştü. Düştüğü yer bir külek buğday alır.

Nöbetçiler:

-Padişahım, elma yetti, bizim işimiz bitti. Bizim aylığımızı ver, dediler.

O devrin, o neslin insanları çok babayiğit olurdu. Padişah elmayı aldı, kuşağının arasına soktu. Adamları kendi akıllarına gelmeyecek şekilde memnun etti.

Çarşıda gezip dolaşırken elma aklından uçup gitti.

Akşam oldu; yediler, içtiler. vezirler toplandı, beyler geldi. Oturup sohbet ettiler. Lâf, heykâttan sonra gece oldu, herkes dağıldı. Hanımıyla harem odasına girdi, elbisesini çıkarttı. Sıra kuşağa geldi. Kuşağı dolandırıp çıkartırken elma "Güpp!" diye yatağın üstüne düştü. Hanımı bunu görünce padişaha sordu;

-Nerden aldın bunu, dedi.

-Aman hamın haklısın. Beni konuşur da öyle suçla, dedi.

-Yahu bu dost almasını nerden aldın diyorum? Ben şimdiye kadar hangi dediğini yapmadım, görevimi yerine getirmedim. Seni karşıladım mı? Bir noksanlık mı yaptım da beni bırakıp başkasından dost elması alıyorsun?

-Hayır! Hayır! Hiç öyle bir şey yok, dedi. Oğlum, hizmetçi, gel buraya!

Adam geldi.

-Benim mağazadaki altın terazimi bul, buraya getir.

Adam teraziyi getirdi. Elmayı karpuz soyar gibi soydu. Padişah hizmetçiye:

-Bu kabukları al götür, dedi. Ahırdaki kısrağa ver, ondan sonra küheylanın yularını bırak, dedi.

Padişah elmayı ortasından böldü, hanımıyla beraber yediler. O gece Allah etmeye “*Şam bastığı gibi, Kilis lastiği gibi*” sarmaş sarış oldular. Arada pire de olsa çatlar, ölür, boş yer yok.

Can umutla yaşar. Padişah “*Cenab-ı Allah bana oğlan çocuğu verecek.*” diye hiç fırsat vermiyor, zavallı kadıncağıza.

Bir gün ha! Beş gün ha! Aradan birkaç ay geçtikten sonra koca karının ön eteği kısalıp, arka eteği uzamaya başladı. “*Aman bu kadına ne oluyor?*” derken kadın dokuz ay, dokuz gün, dokuz saniye deyince, kadının nur topu gibi bir oğlan çocuğu oldu. Ondan ona müjdeci gidiyor. Ahırdaki at da erkek kulup at doğuruyor.

-Oğlum, ata da bakın, çocuğa da, dedi padişah.

Adamın tembihine göre, çocuk nasılsa, at da öyle olacak. Hiç yaşlanmayacak. Koca gelip ikisinin de adını verecek.

Padişah bir yıl bekledi, iki yıl bekledi, üç yıl bekledi, beş yıl derken tam altı yıl bekledi. Adamın geldiği geleceği yok. Yedinci yıla döndü. Padişah tuttu bunu mektebe verdi. Çocuk okula varır, çocukları rahatsız eder. Kendisi padişah çocuğu olduğu için kimse bir şey diyemez. Onlara olmadık eziyetler verir. Fakat bu çocuğun daha adı yok. Oradaki bütün çocukların bir adı var. Birgün bir fakirin çocuğunun kalemını defterini alıp, kulağının dibine de bir tokat attı padişahın oğlu. Fakirlik, arsızlık, yoksulluk bu çocukta var. Bir de çok cesur bir çocuktu bu. Dedi ki:

-Ulan, seni adı belirsiz! Sen iyi bir adam olsan baban sana bir ad koyardı. Ahmet, Mehmet, Hüseyin... Hepimizin bir adı var, dedi. Senin neden bir adın yok, dedi kaçtı.

Çocuk bunu duyunca müteessir oldu, utandı.

-Gel kardeş gel, dedi.

Çocuğun kalemını defterini verdi, öptü özür diledi. Bir lira da para verdi. Ama kafası bozuldu. Çocuk yedi yaşında amma; on beş, on altı yaşındaki gençlerin simasında. Güçlü, kuvvetli, babayiğit. Eve geldi.

-Baba!

-Buyur oğlum!

-Ben neyim, dedi.

-Oğlum, sen benim oğlumsun, insansın, dedi.

-Niye benim adım yok?

-Yahu oğlum!..

-Oğlumu moğlumu yok. Akşama benim adımlı ver. Bana ad koymazsan sen benim babam değilsin, ben de senin oğlun değilim. Giderin naharcımın kapısına, bana bir isim verir, ben de onun oğlu olurum, dedi.

Her şehrin, her köyün bir naharcısı olurdu. Bu kişiler fakirlerden seçilirdi. Padişah bu sözü duyunca:

-Oğlum, akşama olmasın, yarın olsun, dedi.

Padişah tellâl çıkarttı şehire:

-Yarın padişahın oğlunun ismi kurulacak; hoca hacı, şeyh, mürit padişahın sarayının önüne toplansın, diye bağırıp çağırdılar.

Ertesi gün hocalar, hacılar Kur'an-ı Kerim'i aktarıp, isim bulup, padişahın sarayında toplandılar. Çocuğa isim kuracaklar. Bütün Erzurum toplandı. Bu işin sonunda bir de mükâfat almak var. En iyi isim koyan ödüllendirilecek. İsim listesini çıkarıp isim söylemeye başladılar. Çocuğu giyindirip, kuşandırdılar, orta yere getirdiler. Orta yerde dolaşmaya başladı. Bu arada sokağın bir yerinden bir ihtiyar çıktı. Amma elinde bir baston, üzerinde elbiseden bir iplik çeksen doksan yamalığı düşer derler ama, bunun yüz on yamalığı düşer.

Koca geldi bir kenardan:

-Selâmünaleyküm, dedi. Amma dönüp de kocanın selâmını hiç kimse almadı.

Birisi dedi ki:

-Git! Sen ununu, bulgurunu topla. Ne arıyorsun bu padişahın topluluğunda?

Adamı, deşirici hocası zannettiler. Hoca baktı ki, orada kendini söz sahibi eden yok.

-Bre oğlum, dedi. Ne bu topluluk? Söyleyin. Zararı yok yine giderim, dedi.

Birisi dedi ki:

-Padişahın bir oğlu var, bu gün ona ad verilecek..

-Haa!..

Koca eliyle kalabalığı aralayiverdi, şöyle bir kenara vardı.

-Oğlum Ahmet, Güzel Ahmet, yanıma gel çocuğum, dedi. Babanın ismiyle çağıracağım seni, dedi.

O ocuk bir sıçrayınca kocanın yanına geldi. Sakalından pp, yüzünü sevmeye başladı. Koca:

-Oğlum, senin adın Güzel Ahmet. Oğlumla beraber yaşayacaksın. Seni bu dünyada Allah'ın yarattığı, kul yenemez. Hiç bir g sana engel olamaz, atına da sana da, dedi. Yalnız seni bir tek madde yenebilir, o da yayımın kirişidir oğlum, dedi. Allah adını hayırlı uğurlu etsin, dedi.

Çocuğun gözlerinden öptü, aradan kayboldu. O anda padişah:

-Sarın şehri! Yakalayın! ıkarmayın adamı, dedi.

Adamı kim bulabilir ki?.. Hacılar, hocalar dedi ki:

-Padişahım, biz bundan iyisini yapamazdık. Sen kıymetini bil, her şey Allah tarafından. Çocuğun adı Güzel Ahmet, dediler, hayırladılar.

Artık ata da bakılıyor, ocuk da rahat rahat okuluna devam ediyordu. Son zamanlara doğru ocuk yiğit bir delikanlı oldu.

Birgün, yanına birkaç arkadaş aldı. Erzurum'un orta yerinde bir kale vardı. Bu kaleye ıktılar. Sağa sola bakıyorlardı. Ahmet, şöyle bir baktı ki, bir karı geliyor. Sirtında bir küp, engin yoldan geçiyordu. Karı doksan dokuz buçuk yaşında. Ağzında iki diş kalmış, bir altta, bir üstte. Erzurum'un o soğuk karlı gecelerinde odun ya da ısınacak bir şey bulamadığı zaman soğuktan o iki dişi; "Lıp! Lıp!.." nalburun çekici gibi birbirine değerdi. Eski kadınların başında fers olurdu. Bu karının fersinin içinde on beş kuruş parası vardı. Karı şöyle bir düşündü: "*Bu on beş kuruşun beş kuruşunu kocama verdiler beni, zilif kestiler beş kuruş da o zaman verdiler, beş kuruşuna da mihrimi helâl etmiştim, oldu on beş kuruş. Bu tarihten beri para ne azalıyor, ne de çoğalıyor. Ben gidip, beş kuruşa bir küp alayım, mahallede dilenip yoğurtla doldurayım. Onu ayran yapıp yağını bir ayrı, ayranını bir ayrı satayım. Bu parayı oğaltayım. Ben ölünce cenazeme para biriktireyim. Bu tembellik ney ki bende.*" dedi

Vardı bir küp aldı. Dilendi, iini yağla doldurdu, sırtına yükledi eve getiriyordu. Ahmet bunu görünce arkadaşlarına dedi ki:

-Arkadaşlar, bakın ben bir oyun oynayacağım, beni seyredin, dedi.

-Haydi bakalım Ahmet, görelim marifetini, dediler.

Yerden küçük bir taş aldı.-Eskiden fiske taşı derlerdi. iki parmağının arasından atarlardı.-

-Seyredin beni, dedi Ahmet.

Ufak yuvarlak bir taş aldı. Atana kadar karının küpünü kurşun gibi deldi, geçti. Küp delindi, yoğurt akmaya başladı. Karı bir bakıverdi ki, her tarafı yoğurt olmuş. "*Allah küpçü aldığını göz otuna veresin. Güle güle yiyemeyesin, bana delik küpü vermiş.*" diye intizar etmeye başladı.

Karı neyin nereden geldiğini bilmiyor tabi ki. Karı vardı küpçüye beş kuruş verdi, bir küp daha aldı.. Gene dolandı, dolaştı, yine aynı yerden geçerken;

-Arkadaşlar seyredin, dedi Ahmet.

-Ahmet bırak, şu seyrine doyduk. Yazık bu da bir fakir. dediler.

-Yok, bu karıdan ben bir belâ mı bulacağım. Bu karı da bir şey var. Başka yol mu yok gidecek? Başka yerden geçsin, seyredin bakalım.

Bir daha attı, yine delindi küp.

Karı yine küpçüye intizar etmeye başladı. Karının beş kuruşu kaldı. "*Ulan küpçü bu sefer anacağın ağlatırım.*" dedi.

Vardı son beş kuruşunu da verip bir küp daha aldı. İçine su koydurdu, kontrol ettirdi. Karı bir küp aldı ki, dört parmak kalınlığında, boşunu zor taşıyor. Yine dilendi, deşirdi, aynı yoldan evine dönüyordu; küpünün delindiği yere gelince Ahmet üçüncü defa karının küpünü deldi. Kadın bunun farkına vardı. Şöyle bir yukarı baktı ki, kalenin üstünde padişahın oğlu gülüp oturuyor.

-Allaah! Yavrum, *Hırızmalı Güzel*'in hışmından gidesin, dedi.

Bunu duyan Ahmet, bir sıçrayışta kadının yanına vardı. Karıyı şöyle bir sallayınca karının doksan dokuz yerinden kemikleri şakırdadı.

-Karı ne dedin sen bana? Yoksa beddua mı verdin?

-Oğlum, kuzum, yavrum ben sana hiç beddua verir miyim? Ben sana alkış verdim.

-Ne alkışı verdin karı bana?

-"*Hırızmalı Güzeli ile kavuşasın.*" dedim, yavrum.

-Karı hırzma ne, güzeli ne?

O zamana kadar dünya sevgisini tatmamış Ahmet, bilmiyor.

Dedi ki:

-Yavrum, İran topraklarında, İran ovasında "*Hırızmalı Güzeli*" adında bir güzel var. Bu güzelin iki katlı bir sarayı var. Bir yanı altın, bir yanı gümüş. Güneş değdiği zaman aynı güneş gibi parlar bu saray. Yalnız doğrudan doğruya gidip alamazsın bu kızı. Kırk tane dev var, insanları yer bu devler. Otuz dokuzu mesele değil de, içinde bir topalı var, bütün gücün hepsi bunda. Onun sayesinde

yaşıyorlar bu devler, dedi. Bu bir derebeyi kızı. Devler bu kızı kaçırıp bu saraya koydular. Kızın ününü duyan gençler, kızı almaya geliyor. Geleni tutup yiyorlar, dedi. Ben sana tehlikesini de söyleyeyim. Sen inşallah hiç birine yem olmazsın, kızı alıp gelirsin, sen güçlü bir adamsın. Bana inanmıyorsan, babanın kırkinci odasında bu kızın resmi var. Baban on sene uğraştı, bu kızı alamadı. Çok asker verdi, baş edemedi, dedi. Ancak uzaktan bir resmini alabildi, dedi. Git, bak babanın odasına.

-Haa!.. Arkadaşlar bu iş burada bitti. Ben eve gidiyorum, dedi.

Ahmet'in kafası karıştı, eve geldi.

-Baba!

-Buyur oğlum.

-Sen saray sahibisin, padişahsın. Bizim mal varlığımızı, depomuzu, odalarımızı ben bilmiyorum. Şu anahtarları ver de oraları bir gezeyim, dedi.

Çağırıldı hizmetçiyi babası:

-Al oğlum, dedi.

Anahtar düzinesini verdi. O odanın anahtarını vermedi. O anahtarı iç cebinde saklardı. Hizmetçiyle Ahmet Bey odaları açıp bakmaya başladılar. Otuz dokuzunu açıp baktılar, o aradığı resmi bulamadılar. Ne resim var, ne de başka bir şey.

-Oğlum, bu kadar mı bizim sarayın odası?

-Efendim, bir oda daha var, ama tehlikelidir. O odanın anahtarı da babanda, dedi.

-Hı!.. Dön bakalım!

Geldi.

-Baba, neden o odanın birisinin anahtarını vermedin, dedi.

-Oğlum, sana yaramaz. Hurda demirler, çer-çöp, savaştan kalma oklar, kılıçlar, yaylar falan, filan... Sana yaramaz. Pire, fare bile var o adada, dedi.

-Hayır baba! Kesinlikle kabul etmiyorum, bakacağım, dedi.

*"Bakardın. bakmazdın."* Bir münakaşaya tutuştular.

Babası Ahmet'i tart etti.

-Defol, git yanımdan, dedi.

Babasından beklemediği bir söz duyunca Ahmet odasına gitti. Zemheride yemden kesilik koca öküz gibi kendini attı içeri, can kalmadı. Babasının dediklerine içerledi. Vezirleri dediler ki:

-Padişahım, sen bunun yokluğundan neler çektin? Allah'ı bile aramaya gittin. Sonunda Allah sana verdi bunu. Bir odaya bakmayla ne olacak da bir sürü münakaşa ettiniz. İşte ölüyor. Ölürse ne yapacaksın, ver dediler.

Çağırıldı:

-Gel oğlum, gel! Al anahtarı fakat uzun süre durma orada, dedi.

Ahmet vardı, kapıyı açana kadar, kızın resmini karşısında gördü. Kızın güzelliği ok gibi çakıldı Ahmet'in gözüne. Ahmet orada: "*Tamam! Olursa bu.*" dedi.

Bir sefer düştü oraya. Ahmet'i odasına getirdiler. Gözünü açtığı zaman:

-O! diyor, o olacak bana. Başkasını kabul etmem, diyor.

Dediler ki:

-Padişahım, durum bundan ibaret. "*Bundan başkasını istemem.*" diyor. Ne olacak?

Padişah şöyle bir düşündü: "*Ben on sene çalıştım. Binlerce asker verdim, bu devlere yem ettim. Bir Ahmet için başımdaki adamlardan mı olayım? Bunun en iyisi, ben evladımdan vazgeçeyim.*" dedi.

Padişah:

-Oğluma söyleyin, atını çekin, deyin ki; "*Yahu Ahmet, baban yalan söyledi. Atına bin seninle gidelim. İşte şu Palandöken Dağı'nın arkası çok uzak değil. Gidelim. Kızı alıp buraya getirelim.*" deyin. Bu daha ata binmedi, vücudu taze. Öğle vakti bir yere vardığınız da: "*Biraz istirahat edelim.*" deyin. Bu arada o uykuya dalar. Siz uyumayın, atını başına bağlayın, atlara binin, onu orada bırakıp geri dönün. O da orada ne yerse yesin, dedi. Ben istemiyorum, evlâtlığımdan vazgeçtim, dedi.

Vezirler, padişahın dediğini yapıp, Ahmet Bey'i giydirdiler. Kılıcı, oku, yayı, güzü ne varsa taktılar. Atının hazırlığını gördüler. Ahmet'in atı daha dışarı görmemiş. Atı dışarı çıkarınca at, arka ayağının üzerinde dolaşmaya başladı. Ahmet kırk atıyla birlikte yola çıkmaya hazır oldu.

Ahmet Bey'in anası Gülüşan Hanım:

-Yavrum, Allah yardımcın olsun. Baban sana bir oyun oynuyor, dedi.

Adam kırk atlı ile beraber yola devam etti. Geceli gündüzlü yol aldılar. Vakit öğlen olmaya başladı. Bir yüce dağın başına vardılar. dediler ki:

-Yahu Ahmet, arkadaş! Hiç mi vicdanın yok senin? İstirahat neden vermiyorsun?

-Arkadaş, ben sizden bekliyorum bu sözü, dedi. Ben zaten bittim.

İndiler. Şimdi herkes atını bağladı yanına. Şurası güzel, burası güzel derken, bir de baktılar ki, Ahmet motor tapanı gibi yatmış oraya, bir uykuya kapılmış ki, üç gün ayıkamaz. Atına binen geriye kaçtı. Orada bir Allah kulu kalmadı. Akşam oldu Ahmet ayıkıyor. Gece yarısı oldu hâlâ uyuyor. Sabaha bir saat kalası, şafağın yerleri ağartmaya başladığı sıra, o dağlardan bir ses gelmeye başladı ki, o dağlar kendi kendine bir ses vermeye başladı. At hem kişniyor, hem de ayağıyla vuruyor yazıya. Ahmet, bir ayıkıverdi ki, kırk atlı değil bir atlı genç yok, kendi atı var sadece yanında. Dedi ki; *"Ya Rabbi! babam derdi ki, kıyamet kopacak, yer alt-üst olacak, acaba bu güne mi rastladım? Ya Rabbi! Yer ters dönmeye dönecek, amma ben üstünde kalsam."* diyor, ölmeyi istemiyor. Güneş tamamen doğdu, iki tane. *"Yahu! bunun benzeri yok, anası babası yok, tek gider tek gelir. Bu hikmet ne?"* Yalnız, güneş doğduktan sonra, dağlardaki o ses kesildi. Esas güneş yukarı doğru yükseldi. Öbürü yerinde sayıyor. *"Haaa..! Karının dediği saray bu. Bir yanı altın, bir yanı gümüş. Güneş gibi parlar, demişti. Tamam, bulmak çok basit. Aslana demişler neden boynun yoğun, işimi kendim yaparım, demiş. Ben de işimi elimle yapacağım. Ya Rabbi, sana sığıyorum."* dedi.

Ata bindi, sürdü. Gözünü o güneşten ayıramıyor. Güneş kuşluk yerine geldi. Saat tam sekiz-dokuz sıraları sarayın önüne geldi. Ahmet Bey, şöyle bir baktı ki, ne kapısı var, ne penceresi. Bir dolaştı hiç bir yerinde girecek bir yer yok. Sarayın önünde elma ağaçları vardı. Dibinde otlar diz boyu olmuş. Otların orta yerinde taştan bir çeşme akıyor. *"Tam bana göre!"* dedi Ahmet Bey.

Hemen atından indi, atının egrini dizginine taktı. Dedi ki: *"Burası senin. Babamdan miras. Otlardan yiyebildiğin kadar ye!"* dedi.

At acıkmış, susamış, bir ısırıldığı zaman bir şelek ot alıyor. Isırıldığı yere durma ıspanağını ek. Orada bir daha ot bitmez. Kendi de çeşmeye vardı, elini yüzünü yıkadı; bir avuç su içti. Yorgunluktan vücudu yıpranmış. Arkasını elma ağacına dayadı. Bir baktı, tam karşısına bir pencere geliyor. O pencereye bakayım derken, Ahmet bir uyudu amma hiç ayıkamaz artık.

Ahmet daha orada uyuya dursun, alalım devlerden haberi...

Bunlar ava giderler, Topal Dev evde kalır, bazen de onların gittiği yere gider. Onların avlığında dolaşır amma, bir şey bulamaz. *"Bu gün ben de gideyim."* dedi. Dolandı, fırlandı, yiyecek iğne ucu kadar bir şey bulamadı. Üç gün üç gece olmuş Topal aç. *"Artık döneyim. Adamların gezdiği yerde geziyorum."* dedi.



Düzlüğe çıkınca, bir de ne görsün, kendilerinin sarayının önünde bir at otluyor. Atın urguntusu bahçeden bir metre yüksekte. "*Ulan bu at bu kadar yiğit olduğuna göre, demek ki bunun üstünde böyle yiğit bir adam var. Ben neden dağda dolaşıyorum ki, tam bana göre bir lokma. Varayım, şunu yiyeyim.*" Fakat korkuyor da. "*Bu kadar yiğit adam kendine güvenmese buralara gelmez.*" diyor.

Topal'da bir korku oldu. Topal gele dursun Hırızmalı Güzeli "*Şu pencereyi açayım da, gelen giden var mı? Bizim devler n'apıyor? Şöyle sağa sola bir seyredelim.*" dedi. Pencereyi açtı ki, çeşmenin başında bir oğlan yatıyor. Elma bahçesine güzelliğinin şavkı vurmuş. Doğan aya: "*Sen doğma, ben ıztırım senin yerine.*" diyor. Babayiğit, görene kadar yüreğine bir sızı geldi amma..." *Ne kadar babayiğit? Çok da güzelmış, amma akli yokmuş. Akli olsa buraya gelmez. Bu devlerin hiç mi ününü duymadı bu. Aman bunu yemeye yerler, gözüm görmesin.*" dedi kız. Geri pencereyi kapattı. Döndü, dolaştı, duramadı geri geldi pencereye. Dedi ki: "*Belki akıllı biri olur da, şuna bir beyit türkü söyleyeyim de kaçsın, gitsin.*" dedi.

Pencereden Hırızmalı Güzeli Ahmet'e söylüyor, fakat Ahmet uyuyor, hiç bir şeyden haberi yok. Kız türküyü söylerken at kafasını kaldırdı, kıza batıyor.

*Irak yoldan gelmişsin  
Derin uykuya dalmışsın  
Hey! Sen atına güvenmişsin  
Gelir devler yerler seni*

At, bir sefer ayağını yere vurunca Ahmet'in gözü kalbur gibi açıldı. Şöyle bir baktı ki, kız kendine bu sözleri söylüyor. Kıza bir baktı ki; mesel ineği gibi, mehre camızı gibi, Erzurum koyunu, Mısır tavuğu gibi... Kaşları yay, kirpikler ok, yanaklar elma, ağzı fincan, dişleri mercan. Bacakları ihtiyat tomruğu gibi, bilekler soba borusu gibi..."*Tamam. Aradığımı buldum. Bunun birkaç tane devi var ona güveniyor. Benim gücümü görmedi ki.*" dedi.

Orada Ahmet ne söyledi bakalım kıza karşılık olarak:

*Irak yoldan gelmişim  
Derin uykuya dalmışım  
Ben Allah'a güvenmişim  
Gelsin devler dövüşelim*

Kız dedi ki: "*Yahu bu devi neyi nereden biliyor, neresine güveniyor. Bir daha söyleyeyim ben. Anlamadı bu, yazık yemesinler delikanlıyı.*"

*Onlar kırk kişi sen bir kişi  
Mevlâ'm haklasın bu işi*

*Bin de koy ver Ali dişi  
Gelir şimdi yerler seni*

Yine Ahmet karşılık verdi:

*Aç kapıyı gör figanı  
Akıtırım düşman kanı  
Kadir Mevlâ'm benden yanı  
Gelsin devler güreşelim*

Kız dedi ki: *"Tamam, deli. Önce demişti gelsin devler dövüşelim, şimdi de güreşelim, diyor. Aklı yok."* dedi. Kapattı pencereyi.

Ahmet Bey: *"Tamam, karı doğruymuş, gözümle gördüm."* dedi. Yine arkasını verdi söğüt ağacına, kalbi rahatladı. Ahmet Bey yine uyudu.

Ahmet Bey, uyuyadursun, Topal Dev; tapurdük-tupurdük, zapırdık-güpürdük geldi. Elma ağacının dibinde tam kendine göre. Amma güzelliği vurmuş ağaçlara. *"Şunu ayağının yanından hafif bir sömüreyim da tam midemin üstünde kalsın."* dedi. Elini yere verip de bir sömürdüğü zaman üç günlük yolda da olsa getirirdi avını. Dört elli oldu çocuğun ayağının yanından bir sömürdü ama, çocuğun kılı dahi kıpırdamadı. *"Ulan çocuk da çocukmuş. Kilosu da ağırmuş. Şuna bir nefes daha atayım da midede değil gövde karnımda kalsın."* dedi. Bir daha: *"Hooop!"* dedi. Ama oradaki ağaçlar çatur çatur dalları kırılmaya başladı. Çocuk yine kıpırdamadı. *"Ulan çocuk, seni şu saraya vurdurayım da gör."* dedi. Kızıştığı zaman bir *"Hüüüip"* lerse arkasından cıv cıv gıderdi. Tamamen sömürdü amma orada ne kadar taş, toprak, çalı, çırpı varsa hepsi geldi. Amma çocuk kıpırdamıyor. *"Eyyvah! Bu çocuk beni öldürür."* dedi.

Oradan geri döndü, öbür devlere haber vermek için. Sağlam ayağı birken dört ayaklı oldu. Hiç topallığı kalmadı. Korkusundan hem arkasına bakıyor, hem de kaçıyor. Yolun yarısında adamlarına kavuştu.

Bu devlerin bir beyi vardı. Ondan habersiz hiçbir şey yapmazlardı. Her grubun bir başta geleni olur.Varana kadar adamların elinden, ayağından öpmeye başladı. Beylerine:

-Efendim, ben bir kusur işledim, siz affedin.

-Ne oldu Topal? Yavrum, ne var?

Dedi ki:

-Biliyorsunuz ben ev bekçisiyim. Sizin avlığınızda geziyordum. Üç gün üç gecedem beri acım. Evet pay getiriyorsunuz amma, siz de bulamıyorsunuz. Yahu bir kötü çocuk gelmiş, akli yitmiş. Yoksa bizim oraya gelemez. Oynamış oralarda, ondan sonra da uyumuş. Sizden emir alamayınca yiyemedim, dedi.

-Yok Topal yok, veremem, dedi. Veremem! O hepimizin kısmeti. Ne kadar ufak olsa iğne kadar paylaşıp yine yiyeceğiz, dedi.

Arkadaş, "Yok!" deyince Topal'ın yüreğine bir ok sıkıştıktan daha çok tesir etti. Hiç ummuyordu Topal. "Bana izin verir." diye düşünüyordu.

-Efendim iki beyit de türkü söyleyeyim, dedi.

-Söyle! Söyle, dedi.

Aldı Topal:

*Tütünüüm tütüyor çıkıyor acım  
İnan yoktur evde anamla bacım  
Ne olur efendimsiz bana verin  
Vallahi billahi üç gündür acım*

diyor amma, gözlerinden de ırmak gibi döküyor.

Diğer otuz sekiz dev dediler ki:

-Ulan ver, dediler. Biz hissemizden vazgeçiyoruz. Yazık buna, bizim emektarımız. Sıkıştığımız zaman buna emir veriyoruz, biz geri çekiliyoruz. Soluğuyla dağları eritiyor. Ver, dediler.

-Tamam Topal, dedi.

Aldı bakalım Beyleri, Topal'a ne söylüyor:

*Hey! Emir Topal sana emir  
Yüreklere daştır demir  
Onu sana veriyom oğlum  
Bize göstermeden sömür oy!...*

-Sağol efendim, dedi.

Bir daha elinden, ayağından öptü. Topal oradan geri döndü. İçinden de: "Gidiyorsun amma Topal yiyemezsin onu." dedi.

Topal geldi ki, çocuk daha yanına dönmemiş. Bir dolandı, bir fırlandı "Yok." gözü kesmedi.

Bu arada at Topal'ı önüne aldı, koşturuyor. Topal ata dönüp sömürmeye çalıştıysa da, atın kılını bile kıpırdatamadı. Vallaha Topal'ın gözü onu da kesmedi, geri döndü. Yolda arkadaşlarını karşıladı.

-Arkadaşlar, dedi. Kusura bakmayın ben ölüyorum. Hakkınızı helâl edin, dedi.

-N'oldu Topal?

-Sömürdüm, sömürdüm çocuğu hiç kıpırdatmadım. At beni kovaladı, elinden zor kurtuldum. Ben artık ölüyorum, takatim kalmamış, ben sabaha çıkmam, dedi.

Beyleri:

-Topal, yiyemezsin, onda hepimizin hakkı var, demiştim de sen yine de yiyecektin. Biz varalım, nasıl yiyemiymuşuz, dedi.

Toplandılar, geldiler. Beyleri emir verdi:

-Herkes çevirsin bakalım. Ancak bu yiğitlik Topal'da mı var? Herkes sömürecek, kimin ağzına yaklaşırsa kismet onun, dedi.

Topal, Ahmet'in ayağının yanına çömeldi. Arka tarafına da baktı. *"İyi serbest mi?"* diye. Adam kalktığı zaman kaçacak. Umudu yok, amma beyleri emir verdi.

Şimdi efendim, Zindağlılar kaçak tütün sigarası içiyor gibi bir fasıltı çöktü oraya. Havayı da bir pis koku aldı. Allah göstermeye, durulmuyor orada.

Sömürüyorlar. Topal arada bir arkasına bakıyor. Çocuk kıpırdasa kaçacak. O anda at, bir kişnemeyle ayağını yere vurunca Ahmet gözünü açtı. Bakıverdi ki, her tarafını devler sarmış. *"Ya Allah!"* deyip de sıçrayınca, atın yanına düştü. Atına bindi, devler bir tarafa, Ahmet bir tarafa durdular. Ahmet, kılıcını çekti yanaştı, devlere vurmaya... Birinin kafası gidiyor balkabağı gibi o, yuvarlanıp, gidiyor.

Bu arada Hırızmalı Güzeli bir dinledi ki, aşağıda bir patırtı, kütürtü var. Pencereyi açiverince; *"Deli!"* dediği oğlan ata binmiş, kılıcıyla bir vurduğu zaman bir daha vurmuyor, o gidiyor. Göğsünü yarı beline kadar çıkardı:

-Hele yiğide kıyma, dedi.

Ahmet bakıverdi ki, kız kendine böyle diyor, seyrediyor. Kılıcını kınına soktu, altmış batmanlık gürzünü çekti. *"Ya Allah!"* dediği zaman, vurduğu adamın kafası toprakta kalıyor, kazık gibi çakıyor. Otuz dokuzunu öldürdü. Topal devin bir yanı engin, bir yanı yüksek oradan bakıyor.

-Aman çok iyi yaptın, eline sağlık, diyor.

-Niye dedi, Topal niye? Gel yaklaş sıra sana geldi..

-Ulan, ben bunlara dedim ki: *"Amma güzelmiş, babayığitmiş, yakışıklıymış. Ablamız da babayığit, güzel. Şu ablamızı buna verelim. Bize bey olsun, yaşayalım, demiştim de seni yine yiyeceklerdi."* Beni öldürme, sana çok gerek olurum, dedi.

O devirde devlerin yeminleri, şartları vardı. Kendinden üstün olan adamın yedi sefer kılıcının altından geçtikleri zaman o kişinin izninden çıkmazlardı.

-Topal, yedi kez kılıcımın altından geçiyor musun? Bana teslim oluyor musun, dedi.

-Efendim, işim ne? Yetmiş kere geçeyim, dedi.

Ahmet Bey, kılıcını uzattı, Topal altında dolanıyor, bir o tarafa, bir bu tarafa.

-Tamam oğlum, seni bağışladım. Şu sarayın kapısından penceresinden birşey biliyor musun?

-Efendim, bu sarayın ustası benim, ben yaptım. Bu kurgu üzeri, temeli yok. Ben bunu istediğim zaman yüklenir, saman sepeti gibi götürür, istediğim yere koyarım, dedi. Bak öbür tarafta kancaları var. Ben koluma takarım bunu, istediğim yere götürürüm.

-Arkadaş, şimdi götür demiyorum. Kapı, pencere?

-Tamam, gel beyim gel!

Topal, belinden bilek gibi bir anahtar çıkarttı, vardı tabandan bir kapı açtı.

-Buyur, sen ablaımla sohbet et. Ben atına bakarım, dedi. Ben burada atınla yatacağım, sıkıştığın zaman: "*Topal!*" de ötesine karışma. Dışardan gelen belaya ben karşı geleceğim, dedi.

Hırızmalı Güzeli, şöyle bir baktı ki, adam otuz dokuz devi hesaba getirdi, öldürdü. Topal'ı da bağladı. Adam merdivene yukarı çatır çatır geliyor. Kızın seviçten aklı uçtu. Oda da döşek yok zannediyor. Getirip getirip atıyor üstüne. Ahmet kapıdan girer girmez, Hırızmalı Güzel'in odasına, yalnız kafası girdi. Ahmet'in hayvan hamıdı gibi vücudu kapıya dayandı. Babayiğit bir adam.

-Ahmet kır, dedi kır!

Duvarı kırana kadar girdi Ahmet. Hırızmalı Güzeli de babayiğit bir kızdı. Hırızmalı Güzeli'ni kucakladı, vurdu döşegin ortasına. Döşekten haftalık tozlar çıkmaya başladı. Artık birbirleriyle konuşup, halleşmeye başladılar. Bundan sonraki günlerde sabahları Topal, Ahmet'in atını hazırlar, Ahmet ata biner, dağa kadar gider, gelir. Ceylanmış, geyikmiş ne bulursa vurur, akşama getirir. Yarıdan fazlasını Topal'a verir, yiyecekleri kadarını kendiler alırdı.

Ahmet'in işi gücü avcılıktı. Fakat avdan geldiği zaman attan inmeden Hırızmalı Güzeli'ni çağırır:

-Çık der salona çık!

Hırızmalı Güzeli salona çıkar.

-Burnundaki hırızmanın deliğini çevir bakalım.

Zavallı çevirir. Alttan yukarı bir ok atar Ahmet, hırızmanın deliğinden geçer, yere düşer.

-Var mı benim gibi nişancı?

-Yok Ahmet, senin üstüne adam yok.

Hergün bunu tekrarlar. Bir gün ha, beş gün ha... Bu zavallı sararıp solmaya başladı. Korkuyor, altındaki at bir kıpırdasa, bir ayak dağıtırsa ok çeneye değer, kafayı götürür. Ecelsiz ölüm...

Birgün evin yanından akan bir ırmağın kenarına çamaşıra gitmek istedi. Dedi ki:

-Ahmet'im, erkence dön, seni ırmağın kenarında bir yıkayayım, dedi.

Yalnız bunlar öpüşüyor, koklaşıyor ama daha ev olmamışlardı. Ahmet'in vaadi, alıp babasının oraya götürüp, orada ev olmağı. Öyle kötülük yok. Cep elması gibi seviyorlardı birbirlerini.

-Olur, dedi Ahmet.

Hırızmalı Güzeli, eşyasını topladı. Topal, kazanı yüklendi, vardılar oraya. Şuymuş-buymuş, Ahmet aşağıdan yukarıya doğru gelmeye başladı. O anda Hırızmalı Güzeli saçını tarıyordu. Taraktaki saçlarını topladı. Ahmet görmesin diye, başının örtüsünü aldı. Kopan saçları da orada bir taşın altına sakladı, ama Ahmet olanları gördü. Geldi, dedi ki:

-Hanım, o taşın altına sakladığın ne?

Eski adıyla -don taşının- altına saklamıştı. O taşın üzerine çamaşırlar koyulur, vura vura tokaçla yıkanır.

Dedi ki:

-Ahmet'im o sana yaramaz.

-Yahu benden saklı neyin var? O ne, sakladığın o şey ne?

-Yok, o şey sana yaramaz.

Hırızmalı Güzeli, atadan, dededen nasihatli. Saçından bir tel dahi kopsa, bohçası var, dışarı atmaz bohçasına koyardı.

Ahmet attan indi, Topal atını bağladı. Ahmet geldi baktı ki, saçının telleri. Eskiden buna: -Kafasının tuğu- derlerdi.

-Yahu bunun benden saklanacak nesi var? Bunu bizim elde kadınlar; ya bir ateşe atar, ya da bir ormana atar. Niye benden saklıyorsun ki, dedi suyun içine attı saçları.

-Aman Ahmet, atmasaydın. Bundan başımıza bir bela gelir, dedi.

Ahmet saçın ardı sıra bir baktı ki, o saç geçtiği yeri ıstarak gidiyor..

-İlâhi Ya Rabbi! Bu ne?..

Onlar ondan sonra hamamını yapıp eve geri döndüler.

.....

Alalım saçtan haberi...

Bu su Rus topraklarından geçirdi... Rusya'da hep Ermeniler yaşardı. Hep ermeni uşağıydı. Rusya'da yaşayan bir Kral, her gün balık yerdı. Günlük balık avcıları var, görevli, aylıklı. Kral'ın yiyeceği balığı günlük tutar, getirirlerdi.

Balık avcıları geldi, ırmakta balık avlıyorlardı.

Birisi dedi ki:

-Bre oğlum, şu suyun üstünde gelen ne? Yahu geldiği yeri ıstıp geliyor.

Pırlıltı gözünü kamaştırdı., öbürü dedi ki:

-Oğlum, benim fazla yüzgeçleğim yok. Gidiver de şunu al, dedi.

Adam atıldı, şapur şapur vardı, aldı. Çıkardılar.

Birisi diyor ki:

-Ben bir yerde bir şey görmüştüm, o şey!

Öbürü diyor ki:

-O şeyi ben de gördüm, o şey değil, yahu.

-Şey.

-İnci, mercan, sırma tel, sedef, gümüş...

-Değil baba, yok, şey...şey....!

-...

Bilmedğğin birşey için ad koymazsın, tabi.

-Balık dursun, dediler. Bunu Kral'a götürelim, ancak o bilir, dediler.

Getirdiler.

-Sayın Kral'ım, bugün balık getirmedik, suyun yüzünde akar vaziyette bunu bulduk, biz bilmedik. Bu ne? Bir zahmet bunun adını bize söyler misin?

Kral, depoda ne kadar sırma tel, inci, mercan, gümüş varsa hepsini getirtti, yan yana koydu, yok.

-Ulan oğlum, ben bir yerde bir şey gördüm, amma o şey değil.

Bütün halkı topladı. Hepsi:

-Şey... Amma o şey değil, diyorlar.

Mahallenin kenarında, kaz damı gibi bir yerde, yüz on yedi yaşında bir karı vardı, cazı karısı...

Dediler ki:

-Kral'ım, bunu bilse bilse bir asır geçirmiş bir karı var, o bilebilir, dediler.

-Gidin, çabuk getirin, dedi.

Yalnız bu karının adına Dellek Emine derlerdi, küp uçuran.

Vardılar askerleri:

-Seni Kral'ımız istiyor!

-Aman Kral'sız kalayım. Şimdiye kadar burada yaşıyorum, halimi mi sordu benim?

-Hadi bakalım yürü!

Dellek Emine: "*Muhakkak Kral'ın bana işi düştü.*" diyor. Amma biraz da nazlanıyor. Getirdiler karıyı. Dellek Emine eşikten adım atar atmaz

-Bu ney karı, bunu bileceksin, dedi.

Dellek Emine bakıverdi ki:

-İlâhi, tanrı canımızı ala! Koca koca adamlarsınız, bunu mu bilemediniz?

-Ne bu?

-Bu İran topraklarında yaşayan Hırızmalı Güzeli'nin saçıdır, dedi.

-Yahu karı saçı böyleyse, yüzü nasıl?

-Yavrum, yüzünü görsen bütün mal varlığını hibe edersin, dedi Dellek Emine.

-Karı bunu dediğin için sana bir şinik altın. Yalnız bunu bilmek kolay geldi. Bana ya hayatını, ya da yerini söyle, dedi. Bunu getirebilir misin?



-Bana bir hafta müsaade edersen sana bunu getirebilirim, dedi. Önceleri çok tehlikeliydi. Kırk tane devi vardı bu kızın. Yalnız Erzurum Padişahı Ahmet Bey'in oğlu gelip bu devleri kesti, öldürdü. Şimdi Güzel Ahmet'le birlikte yaşıyorlar. Bana bir hafta izin verir; ya hayatı, ya meyyiti, ya kendini ya da Ahmet'i, hangisini bulursam onu alır getiririm, dedi.

Dellek Emine'ye bir hafta izin verdiler. Karı bir küp buldu ki, içi oda gibi, bir insan girse doksan dokuz yerde yakalanır. İçine çeşitli tuzaklar koydu ki, insan birisinden de kurtulamaz. Kenarına kanatlarını taktı, okudu üfledi. Haftanın bittiği sabah;

-Hadi ben gidiyorum, görün beni, dedi. "*Dinn..!*" havaya yukarı uçtu gitti.

-Ulan bir bakın hele, görünmez oldu, dediler.

Sabah namazı havalandı karı, ikinci geçerken, güneş aşmaya yakın Güzel Ahmet'in konağının önüne geldi, kondu.

Ahmet, yukarıda Hırızmalı Güzeli ile sohbet ediyor, Topal, aşağıda atın yanında. Kendi kendine konuşmaya başladı Dellek Emine; "*Tanrı misafiriyim. Dağda kaldım, misafir alan yok mu?*" diyor.

Ahmet dedi ki, Hırızmalı Güzeli'ne:

-Aşağıya in, kapıyı aç, misafir geldi, dedi. Allah'ın bu günü de olurmuş.

Hırızmalı Güzeli dedi ki:

-Ahmet, ben babamdan nasihatliyorum. Biz akşam namazından sonra kapı açmayız, dedi. İyi bir kişiyse gündüz gelseydi, dedi.

Ahmet dedi ki:

-Demek ki siz yaramaz bir ailemişsiniz ki, gece evinize adam gelmezmiş.. Benim babam padişah; gece de gelir, gündüz de gelir, sabaha karşı da. İnsanın evine insan gelir. Kimse o, beni yesin, dedi.

Ahmet aşağı indi, açtı kapıyı baktı. Bir tatlı karı ki, adını da biliyor.

-Ahmet'im kuzum, sen miydin burada?

"*Eee..Bu karı erişik, bana yarar bu garı.*" dedi.

-Buyur yukarı çık, dedi.

-Yok yavrum, karının ocağı batsın, şu küpün içinde eşyalarım var, bir şey olmaz amma, işte ben rahat edemem. Giriver bir zahmet de şunu al yavrum, çikalım yukarı, dedi.

Ahmet küpün içine yarı yeri girmeden, Dellek Emine; "Yallah!" deyip de içine itince, her tarafı tuzaklara yakalandı.

Garı şimdi küpe bindi, havalandı. Bunu duyan Hırızmalı Güzeli:

-Topaaal..! diye bağırdı.

-Buyur abla?

-Ağan gitti, yetiş!

Topal, çıktı kapıya, dört elli oldu. Şimdi efendim, bir sömürdü yok, bir daha sömürdü yok, her tarafı sömürdü yok.

Dedi ki:

-Ablam, adam havaya gitmiş. Havaya tesirim gitmiyor, amma yazıda olsaydı üç günlük yolda da olsa töm töm getirirdim. Fakat havaya tesirim yok, korkma, dedi. Aşam gelir, oradan, belâdan kurtulmasaydı, bizden kurtulmazdı. Bizden kurtulduğuna göre korkma, dedi.

Hırızmalı Güzeli karalar giyindi, yas çekmeye başladı. Bir gözü ağlıyor, bir gözü gülüyor. Fakat bu kız remilcilikten anlardı. Remil atıyor, bakıyor; Ahmet Bey, sağ görünüyor..

Uzatmayalım, akşam namazı karı, Kral'ın sarayının dibine indirdi küpünü. Kral'ın kırk adamı küpten Ahmet'i çıkardılar ki, kıyılacak bir adam değil.

-Karı ne bu?

-Bu Hırızmalı Güzeli'nin beyi. Hırızmalı Güzeli'ni almak basit. Şimdi kimsesi kalmadı, dedi. Bunu buldum, bunu getirdim. Zaten sözümüz de böyleydi, dedi

-Tamam.

Bunu Kral'ın odasına çıkarttılar. Kral, Ahmet'e kendi yemeğini yedirdi, içirdi, doyurdu.

Dedi ki:

-Oğlum, senin ismin ne?

-Bana Güzel Ahmet derler, dedi.

-Sen necisin, nerelisin?

-Ben Erzurumlu İrişvan Beylerindenim.

Kral'ın babasının ordusunu kırmış, İrişvan Beyi zamanında. Kral şöyle bir düşündü ki, taa kökten gelen bir düşman kendilere.

-Tamam Ahmet Bey, her şey olup bitmiş. Yalnız seninle bir pazarlığımız var. Benim bir kızım var. Evlenmiyor, hiç kimseyi beğenmiyor, bu çevreden. Senin gençliğine, güzelliğine kıyamıyorum. Sen bizim dinimize dön, benim yerime Kral ol, kızımı sana vereyim. Sen de Hırızmalı Güzeli'ni bana ver. Değiş tokuş yapalım, dedi.

-Ulan, senin gibi beş yüz Kral olsa, kızın gibi bin tane güzel olsa Hırızmalı Güzeli'nin tırnağı ile değişmem, dedi.

Her beyin, her kralın cellâtları olurdu, iki kişi.

-Cellâtlar buraya!.. diye bağırdı Kral.

Geldi cellâtlar amma öldürecek adam arıyorlar.

-Dinden imandan ayrılmayan şu adamın kesin kafasını, dedi.

Ahmet, Allah diyor, bir daha demiyor.

Adamlar karşılıklı durdular. Başına vuruyorlar, boynuna vuruyorlar. Zannedersin ki, baltanın arkasıyla kütüğe vuruyorlar, kılıç geriye sığıyor, bir kılımı dahi kesmiyor.

-Ulan, bu adamın derisi kalınmış, sizin kılıcınızın da ucu körmüş, dedi. Bunun zindanın kırkinci odasına atın.

Zindanın kırkinci odası, kırk arşın derinliğinde, sihirli bir zindan. Bir yanı yanıyor, bir yanı donar. Bir insan tam kalıp olarak dirhemince iner, dize kadar çamur. Yirmi dört saatte bir yarım ekmek atılır, yukarıdan aşağıya. En ağır ceza olanı, oraya giren bir daha sağ çıkamaz. Kırk kişi Ahmed'i aldı, oraya götürüyorlardı. Kralın kızı da bu zindanın sorumlusuydu. Sabahleyin bir baktı ki, kırk kişi babasının adamları, aralarına bir adam almışlar. Adam, gittiği yeri ışıttı, güzel mi güzel. Bunu görünce kızın gönlünü sıtma aldı. Kıvranyor. İçindeki sancı, öldürecek kızı.

Ahmed'i götürdüler, bir oda açtılar. Odanın içinde bir kuyu var. Ağzındaki kapak olan taşı, on kişi ancak yerinden oynatıyor. Taşı açtılar, adamı "Ya Allah!" deyip aşağıya attılar.

Ahmed'in hiç bir yeri ağrıyıp incimedi. Taşı geri kapattılar. Kral'ın emri kırk kişi de orada nöbetçi duracaklar. "Çıkar, kaçır" diye korkuyorlar. Ahmed'i attılar zindana fakat, Kral'ın kızı sabahı edemedi. Gecenin saat on ikisi deyinince, millet derin uykuya dalınca, kılıcını eline aldı, zindana yanına vardı. Kırk kişi o kapıda bekliyor.

-Buyurunuz efendim!

Dedi ki:

-Çekilin, zindana bakacağım.

-Hayır, babanızdan emir olmayınca baktırmayız.

-Ulan, babam kim oluyor, siz kim oluyorsunuz, dedi. Kız kılıcı çekti, yanaştı kırk kişiye. Beşinin birden doğruyor kafasını. Beş dakikaya bırakmadı kız, kırk kişiyi öldürdü. Kızın artık yeneceği kalmadı. Vardı, on kişinin kaldıramadığı taşa bir tepik vurdu. Duvarı da delerek, yuvarlandı gitti taş. Şöyle yukarıdan aşağıya bir baktı ki, güzelliği ayın karanlığında göğe yukarı ışık tutmuş gibi kuyunun dirhemince şavkı vuruyor. Hem "Yandım." hem "Dondum." diye bağırıyor, Ahmet. Kız o güzelim bacaklarını kuyunun kenarına sürdürdü, kuyuyu tam kucığına aldı, yukarıdan aşağıya bakıyor.

-Ulan, güzel olmaya güzel amma, babam buna işkence yaptığına göre bu "dacık" olsa gerek. -O devirde Müslümanlara "dacık" denirdi.- Kendi ırkıdan olsa, bu işkenceyi yapmaz. demek ki bu Müslüman, yoksa işkence yapmazdı. Ben de bu kadar kan döktüğüme göre, bu adamla anlaşsak çok iyi olur. Ben buna vardım, bu da beni aldı.

Kız kararını verdi. Aldı bakalım orada oğlana ne teklif etti:

*Bana derler Kral kızı  
Avlatırım şahin bazı  
Çıkartırsam seni oradan  
Sen de ister misin bizi*

Ahmet, şöyle yukarıya doğru bir baktı ki, kendinin güzelliğini yarıya kadar indiriyor, kızın güzelliği. "Ya Rabbi! Sen yüreğimdesin. Hiç bir zaman gönül yardan ayrılmaz, amma, dardayım. Dardan kurtulana kadar, gavura dayı demek var. Dilimden buna "eyvallah" edeceğim, fakat yüreğimden senden ayrılmıyorum. Şu kız beni çıkartsın buradan." dedi içinden.

Aldı bakalım Ahmet, karşılık olarak ne söylüyor kıza:

*Gadanı alam Kral kızı  
Avlatırsın şahin bazı  
Çıkartırsan beni buradan  
Ben de istiyorum sizi*

Kız şöyle bir düşündü: "Ulan bu dacıkların çok düzeni olur, derler. Adamı kandırır bunlar. Şuna bir daha söyleyeyim." dedi.

Aldı kız:

*Hezeni gönlüm hezeni  
Bilirim bağrım ezeni  
Çıkarmam seni buradan*

*Olurmuş dacık düzeni*

"Ya Rabbi! Gâvur kızı inanmıyor. Şuna bir daha söyleyeyim." dedi Ahmet.

Aldı Ahmet:

*Babayın var mı fermanı  
Kaldır kalbinden gümanı  
Gadanı alam Kral kızı  
Benim de aslım Ermeni*

"Eee! Zaten bizdenmiş. Boşa nefes tüketmişim." dedi kız.

-Kendir varıyor, tut, dedi.

Karayılan gibi kendir, Ahmed'in yanına yığıldı. Ahmet kimini beline bağladı, kimini ayağına doladı, iyice bir tuttu.

"Ya Rabbi! Şu kendir kırılmasa!"

Kuyudan su çeker gibi "Yallah" diyene kadar, yukarı çekti çıkardı Ahmed'i. Şimdi kuyunun bir tarafına Ahmet oturdu, bir tarafına da kız. Birbirlerine bakıyorlar, çakal bakışı gibi. Çam çırası gibi yanmaya başladılar. Birbirlerine laf atamıyorlar. Ahmet dedi ki içinden; "Bu işler de kim önce konuşursa, o sıhhat kalır. Kendinden önce ben konuşayım."

Aldı bakalım Ahmet orada ne söylüyor:

*Dört kitabın emrinde var mıdır  
Peygamber ismini anar mıydın  
Amma bizden size döner var mıdır  
Gâvurdan Müslüman olmuş çoktur  
Amma Müslümandan gâvur olan var mıdır*

-Adın ne senin?

-Güzel Ahmet, derler bana.

-Ulan Ahmet, bunu yapacağını biliyordum, dedi. Allah bir ve Resul hak.

Orada şahadet parmağını kaldırdı, şahadet kelimesini getirdi.

-İşte dönüyorum dinine. Adımı da elimle koyacağım, dedi.

Aldı bakalım, kız orada ne söyledi:

*Burada söylüyom âşık Emine  
Ben de çıktım âşıkların demine  
İllallah dedim döndüm dinine  
Zalim olma, dola kolun boynuma*

Adı oldu Emine. Ahmet, yalandan doladı kollarını bu kızın boynuna. Kulağının dibine hafiften bir öpücük kondurdu. Amma kız dedi ki:

-Tamam Ahmet, ben sana vardım, sen de beni aldın. Yiğitsen, babamın Ermeni şehrinden kurtar beni.

Ahmet dedi ki:

-Erkeğin yiğidi olur da kadının yiğidi olmaz mı? Sen gerçek yiğit bir kadınsan, beni buradan çıkarırsın. Hiç bir gücün yapamayacağı işi yaptın. Babanın kendi muhitinden sen beni çıkar, ondan sonrasına da karışma. Buralar garip, ben hiç bir yer bilmiyorum. Sabah yakın.

-Gel bakalım, dedi kız.

Şimdi Ahmet arkada, kız önde Kral'ın tavlasına vardılar. Kral'ın seyisi orada dolaşüyor.

-Seyis, diye çağırdı.

-Buyur abla.

-Şuradan bize iki tane at getir bakalım, dedi. Yalnız isimlerini de söyle.

Seyis iki tane at getirdi.

-Abla! Bu, Yelkesen, bu da Selkesen, dedi. Bu esen rüzgârın önüne geçer, bu da akan suyun. Babamın iki atı var, başka yok. At çok, ama işe yaramaz.

Atlarına bindiler. Kız kılıcı çekti.

-Ulan, dedi. Senin ağzın rahat durmaz. Gidersin babama söylersin. Bir tane de onun kafasına vurdu. Oraya "*Allahısmarladığı çekti*" kız. İran topraklarına doğru yöneldiler. Şura yakın, şura uzak, şura dere, şura tepe. Yelkesen'le, Selkesen'in önüne geçilmez. Sabah pek yakın, güneş degecek.

Hırızmalı Güzeli bir remil attı, baktı ki, Ahmet geliyor, hem de çift. Fakat o anda Topal da bir rüya gördü ki, ağası geliyor, hem de çift. Topal aşağıdan Hırızmalı Güzeli'ne:

-Abla, diye bağırdı.

-Buyur Topal, dedi.

-Ağam geliyor, müjde, dedi.

-Peki Topal müjdeliğini vereyim, amma ne vereyim?

-On kilo deli tütün, kırk okka sakız, çam sakızı, dedi.

-Tamam Topal unutma, defterine yaz, dedi.

-Sen diyorsun amma, ben unutturum, dedi.

Kapıda mermer bir taş vardı. Bazen onda gücünü denerdi. Topal vardı parmağını taşa: "*Şu tütün, şu sakız.*" Motor köteni gibi yırtıyor, Topal. Oraya iki çizgi çektir.

Az sonra Ahmet'le Emine Hatun çıktılar, geldiler. Topal oynayarak karşı geldi bunlara. Atlardan indiler, atları bağladılar, Hırızmalı Güzeli şakır şakır oynamaya başladı. Artık bir idi, oldu iki.

Ahmet yine avına gidip, geliyor. Aradan bir gün geçti, durum böyle. Güzel Ahmet gecenin bir yarısından sonra pek uyku uyumazdı. İkinci gecenin sabaha yakın bir anında idi, sabaha karşı salona çıkıverdi ki, saraylarının önü adamın sesinden, atın sesinden sanki mahşer kopuyor sanki.

Neden böyleydi bu? O günü sabahleyin Kral dedi ki:

-Yahu şunlara doğru gideyim. Şu zindana attırdığım Güzel Ahmet'i bir yoklayayım. Şu zindanları bir dolaşayım, dedi. Öteden beri geldi ki, zindanın kapısındaki kırk kişinin karıncalar kanını somuruyor. İçeri bir girdi ki, ne Ahmet var, ne de Mehmet. "*Ulan burası kızdan sorumluydu. Bu kız nerde?*" Kız da yok, bey de yok. Tavlaya geldi ki, kendinin atıyla birinci adamının atı da yok. Seyisin de kafası kesilmiş. "*Tamam , tamam!*" dedi, anladı her şeyi.

Ne kadar Ermeni uşağı varsa hepsini alarma geçirdi.

-Gidin onları, kızımı da, Güzel Ahmet'i de öldürün. Hırızmalı Güzeli'ni de bana getirin, dedi.

Ahmet, sabaha yakın gördü ki, bir ordu gelmiş. Kral'ın askeriydi bunlar... Tamamen artık hava ışımaya başladı. Bir baktı ki, atın bel kolamını çeken biniyor üstüne. Savaş olacak. Aşağı indi baktı ki, Topal uyuyor. Topal üç gün uyku uyurdu, dört günde gözünü ovuştururdu. Topal'ı uyandırmadan atını çektir, kılıcını, gürzünü, okunu, yayını kuşandı, atın üstüne bindi, çıktı. Onlar bir tarafa, Ahmet bir tarafa savaş başlayacak. Hırızmalı Güzeli bir çıkıverdi ki, durum bu.

-Topal, diye bağırdı.

-Buyur abla!

-Yahu görmüyor musun? Ağanı mı koşacaksın bu işe?

Topal gözünü üfeliyerek vardı:

-Ağa dur, hele dur! Ben sana ne kötülük yaptım arkadaş. Her nereye gittiysen evine muhafız oldum. Kurtulmayacak yere gittin, geldin, bu evde bir eksiklik var mı? "*Yok!*" Ben sana ne yaptım ki, sen benim rızkıma mani oluyorsun. Açım arkadaş, ben açım. Bunlar bana lokma olarak gelmiş, dedi.

Hem sen beni bağışladın bağışlayalı benim bir mucizemi görmedin. Bu iş yapıyor mu, yapmıyor mu, diye beni deneme yapmadın. Yahu ne yapıyorum, şunları bir seyret bakalım. Sen yukarı çık. Eğer ben baş gelemesen o zaman çık, sen.

Güzel Ahmed'inn hoşuna gitti: "*Gerçekten ben bunu denemedim. Ne yapacak bakalım bu?*" dedi. İndi atını bağladı.

Çıktı yukarı, kızların ortasına oturdu.

-Haydi bakalım Topal, dedi.

Fakat Hırızmalı Güzeli, huyunu bildiği için:

-Topal, dedi.

-Buyur abla!

-Arkamı keskin bir dereye çevir, buralara pisleme.

Topal arkasını keskin bir dereye çevirdi. "*Hüüüüp!*" dediği zaman atıyla matıyla gidiyor vallahi, makinalı kurşunu gibi. O kadar insan kırıldı gitti. Geride iyi bir babayığitçe adam kaldı. Onu "*Hoop!*" diye tam mideye koydu. Ardından: "*Yarın bu kadara daha isterim.*" dedi.

Baktı ki Topal bir şey geliyor, zapurduk zapurduk, o kısıkmış kalmış bir tarafta. Topal bir sömürdüğü zaman zavallı dokuz dombalağı birden atıyor. Onunla oynamaya başladı. Sonunda dedi ki:

-Gel! Gel!

Geldi.

-Neden geldiniz oğlum buraya?

-İşte efendim! Bizim Kral'ın kızı kaçmış da, o Güzel Ahmet mi ne? Onunla beraber kaçmış. Onları almaya gelmiştik. Ama sen buradayken... Vallahi eline koluna sağlık iyi ettin.

-Benden Kral'a selâm söyle, dedi. Ne kadar gâvur milleti varsa hepsi gelsin, dedi. Böyle üç yüz, beş yüz kişiyle vermem ben, dedi. Kendisi de önden gelsin. O zaman beni öldürür, kızları da alır, gider, dedi.

Topal'ın gayesi hepsinin kökünü kurutmak. Adam oradan çabuk kaçmak için atna bindi, amma ayakkabısı düşmüş, şapkası düşmüş, dönüp almıyor bile. Arkasından geliyor zannediyor Koca Örnek'in. Topal Dev olduğunu bilmiyor, "*Koca Örnek*" diyor ona.

Adam dile yakın, zamana geç vardı, Kral'ın odasına girdi. Dedi ki:

-Kral'ım! Benden kesik. Orada bir Koca Örnek var dört elli olduğu zaman, gidiyor herkes.



-Neden yalan söylüyorsun, seni niye yemedi ya?

-Beni de sana haberci saldı, yoksa yemez miydi? "*Ne kadar gâvur varsa hepsi toplansın, kendi de önde gelsin.*" diyor. İlk etapta da sen gideceksin vallahi, dedi. Ben gitmem.

-Ulan o Güzel Ahmet devleri öldürdü.

-Ne öldürmesi? Topal olacak Koca Örnek sağ, dedi.

-Zaten onların başı oydu, dedi Kral. O olduktan sonra, zaten yaklaşılmaz oraya. Neyse, kızım da öyle birini arıyordu, dedi.

Adam ne yapsın ki, umudu yok.

Ahmet, yine avına devam ediyor, fakat Hırızmalı Güzeli sararıp solmaya başladı, korkuyor. Bir gün sabah ava gidince Kral'ın kızı dedi ki Hırızmalı Güzeli'ne:

-Bacım, sen sararıp soluyorsun, düşünüyorsun, sen de bir değişiklik var, dedi. Eğer ben üstüne geldim dile yadsımıyorsan, ben geldiğim gibi geri dönerim, bana kimse karışamaz, dedi. Yoksa başka bir derdin varsa söyle. Seninle şu anda arkadaşız. Birbirimize derdimizi söylemeliyiz, dedi.

Dedi ki:

-Bacım, ben seni yadsımıyorum, bu değil. Bizim gibi, ikimiz kadar olsa Ahmet'e az. Ben seni yadsımıyorum. Zaten yalnızdım, yanıma yoldaş arıyordum. Ama hırızmana ok sıkıyor, bir gün çeneme degerse ecelsiz ölüm. Bu ahlakımı beğenmiyorum, dedi.

-Akşam olup geldiği zaman: "*Var mı benim gibi yiğit?*" dediğinde cevabı sen verme ben vereceğim, dedi.

Akşam oldu; Ahmet geldi, çağırdı. Hırızmalı Güzeli'ne oku sıktı, düştü.

-Var mı benim gibi yiğit, deyince;

Kral'ın kızı dedi ki:

-Ahmet senin gibi yiğit yok, yalnız şu şekil yok. Ben çok duyardım babamdan. Türkiye'de Nevşehir varmış. Nevşehir'inde Nev Padişahı'nın Pamuklu Güzeli diye bir kızı varmış. Bu kız pehlivanmış. Kendini kim yenerse ona varacakmış. Eğer gider, bu kızı yener alır gelersen, bizi, üç tane dünya güzelini bir araya getirirsen, senden iyi, cesur, babayiğit adam yok, dedi. Ama gidip getiremezsen senden pısrık, senden paspal adam yok, dedi.

Ahmet bir düşünürdü ki, bu Nevşehir kendi ülkesinde.

-Topal!

-Buyur ağam!

-Şu heybeyi al, altınla doldur, getir bakalım, dedi.

Attan inmedi Ahmet. Hırızmalı bunun üzerine;

-Yahu Şimdi git demiyorum, sabahleyin git, dedi Ahmed'e.

-Hayır. Yiğitlikte ölüm var, dönüm yok, dedi Ahmet. Haliniz nasılsa onu görün, dedi.

Topal'a dedi ki:

-Topal'ım! Buranın emaneti senin. Bu taştaki çizik ne?

-Ablama seni müjdelemiştim de bana tütünle sakız vermişti.

-İyi defterin de güzelmiş.

Ahmet'in terkisi altınla doldu. Sürdü Türkiye'ye... Adam geceli gündüzlü yol almaya başladı. Bu arada Hırızmalı Güzeli'nin remili devam ediyor. İkinci vakti Nevşehir'ine girdi. Girdi amma altındaki ata dedi ki: *"Atım sana söylüyorum. Evvel Allah, sonra da sensin benim yardımcım. Hangi kapıda durursan o kapıda ineceğim."* dedi.

Dizginini boynuna taktı. At Şimdi bütün sarayları, konakları, binaları geçiyor, hiç bir yere dönüp bakmıyor. Atı gören halk: *"Bu at nedir? Bu babayiğit adam kimdir?"* diyor.

Akşam namazı olmaya başladı. Şehrin kenarında sonunda kaz damı gibi bir yer... Harabe... İçerde bir karı çıkrık kurmuş, inletiyor. Bir Keloğlan kafası Tanyıldızı gibi parlıyor. Ahmet Bey:

-Selâmünaleyküm.

-Aleykümselâm, buyur in kardaşım, dedi.

-Bu içerdeki ses ne yahu, dedi.

-Anam çıkrık eğiriyor.

-Kaç yaşında anan?

-Yüz on yedi falan...

-Tamam. Bu karı işimize yarar.

Bu Keloğlan Nevşehirlinin nahırcısıydı. Bir koca anacığı var, başka bir şeyi yok. Malına çobanlık yaptığı adamlar o gün para topladılar, Keloğlan'ı evlendirdiler. Gelin içerde daha yüzünün duvağı bile açılmamış.

-Buyur kardaş.

Ahmet indi attan, içeri girdi ki, bir karı çakırık eğiriyor, gelin de ayakta bir köşede duruyor; daha yüzü duvaklı. Bir kat da yatak var.

-Buyur kardaş otur.

Ahmet oturdu yatağa. Biraz sohbetten sonra, Keloğlan kayboldu. Zengin bir komşusu vardı, onun yanına gitti dedi ki:

-Arkadaş, benim evime bir misafir geldi, kendini bırak da atı aç, dedi. Bana bir torba samanla, bir rupla buğday versene!

-Ulan oğlum, sen köyün nahırcısısın, yoksulsun. Biz sana yardım ettik, evlendirdik. Bizim evimize gelmeyen misafir senin evine nasıl geliyor?

-Adamın evine adam gelir. Siz adam mısınız ki?

Adamın atının yiyeceğini verdiler, getirdi atın başına torbayı taktı. Keloğlan oradan ayrıldıktan sonra hane sahibi dedi ki:

-Bre kız, bunlar ne yiyip, ne içecek? Şuradan bir tepsi donatın da götürelim, dedi. Keloğlan misafirinın karnını doyursun.

Bu arada kocakarı:

-Hoş geldin oğlum, deyinice o dam sallandı.

-Bana Güzel Ahmet derler.

-Hırızmalı Güzeli'nin dostu sen misin?

-Evet benim, dedi.

Az sonra bir tepsi donanmış çeşitli yiyecekler geldi, Ahmet'in önüne koydular. *Ahmet dedi ki: "Vallahi Keloğlan, tabiat sahibi, zengin bir aileymiş. Bunun hizmetçisi de var. Yemekler geliyor. tamam biz bulduk bunu."* dedi.

Yediler içtiler... Ahmet yolculuk çekmiş, yorgun adam. Uykulamaya başladı. Keloğlan dedi ki:

-Kardaş yat! Gözünü seveyim yat!

Ahmet uzandı yorganı üstüne çekti. Karı dedi ki:

-Ben komşuluğa gidiyorum.

O gitti. Hanım kıza dedi ki Keloğlan:

-Emmi kızı kulağından bezi çek. Bugün biz ev-müv-dernek olamayız. Bu adam benim kardeşim. Yıllardır özlüyorduk, bekliyorduk. Benim kardeşim olmasa, benim evime gelmez. Bize sığındı geldi bu. Hele şu ocağa bir ateş yakalım, yoksa donup ölürüz, dedi.

Yatak yorgan yok. Ateşi yakarken dışarıda odun kalmadı. Bir avuç köz kaldı şimdi. Biri çekiyor, öbürü üşüyor, bu sefer o çekiyor. Sabah yaklaştı. Keloğlan dedi ki:

-Hanım sabaha kadar bu misafir üşüyecek; ben bir tarafına sokulayım da üşümesin, dedi.

Yattılar. Onlar daha uyumadan Ahmet bir uyanıverdi ki, bir bal kabağı yanında yatıyor.

-Kalk, dedi kalk! Senin başka yerin yurdun yok mu?

-Yok ağam, ben bugün evlenmiştim, sen geldin.

-Hiç bir şeyin yok mu senin?

-Yok ağam.

-Şu heybeyi bana getir, dedi.

Keloğlan heybeyi getirdi.

-Aç avcunu, dedi.

Keloğlan avcunu açtı, parmaklarını gerdi bir altın fazla almak için. Doldurdu avcunu.

-Git, ne var ne yoksa doldur getir, şu eve.

Çıktı Keloğlan.

-Kardaş şu yatak kaç lira?

-Bir lira.

-Ver bana. Al sana iki lira. Şu yiyecek ne kadar?

-Şu kadar.

-Ver bakalım.

-Keloğlan, sen bu parayı nerden buldun? Seni millet evlendirdi. Oğlum paramı tut, ilerde gerek olur, yiğidim.

-Param mı yok sanki benim. Ben milleti uyuttum!

Bir saatin içinde padişahın evinde ne varsa, onunda evinde olacak şekilde donattı.

Artık kardeş oldular. Her gün sabah çıkarlar çarşıya; dolaşırlar, gezerler, gelirler. Ne Ahmet derdini söylüyor, ne de Keloğlan soruyor. "*Nerden geliyorsun, nereye gidiyorsun? Hizmetin ne?*" diye. Keloğlan'ın tam dişine göre.

Adam nahırcılığı falan bıraktı. Padişahın sarayının planında, saray temeli eştırmeye başladı. Üç gündüz, üç gece arkadaşlık ettiler. Birgün sabah:

-Arkadaş hep aynı yeri geziyoruz. Başka gezecek yer yok mu? Sizin padişahınız varmış, onun sarayı nerde? Oralara doğru bir gezelim.

-Aman kardeş, oralar padişahın yeri. Ben hiç yaklaşamam, dedi.

-Ben varım, korkma, yürü gidelim, dedi.

Biraz yaklaşınca, padişahın sarayının yan tarafında tek katlı bir ev duvarı örülmüş, evin duvarının taşı adam kafasından. Duvarın bitmesine bir kafalık yer kalmış. Ustaların elinde çekici, malası öyle bekliyorlar. Sordu Keloğlan'a:

-Bre kardeş bu ne?

-Aman gözünü seveyim Ahmet Bey, sorma bunu, dedi.

-Sorum kardeş bu ne?

-Bizim padişahın Pamuklu Güzeli diye bir kızı var. Küçükken pamuğın içinde büyüdü, hiç güneş yüzü görmedi. Güzel mi güzel. Bu kız okula gittikten sonra pehlivan oldu. Babasına emir etti: "*Beni kim yenerse ona varacağım. Bana yenilenin de kafası kesilecek.*" dedi. Babası da bir andaç olarak kafasını kestirip duvar ördürüyor, dedi.

-Burası Hıristiyan bölgesi mi? Müslüman kafası kesilir mi?

-Padişahın kanunu bu. Bilmiyorum mayasının nereden geldiğini, dedi.

-Ulan kardeş, benim kafam biraz büyücek. Ora da büyük bir taş istiyor. Şu kızla ben bir güreşebilir miyim?

-Aman kardeş senin gibi değil, senin gibi nicesini...

-Yok ben güreşeceğim, dedi.

Oradan bir adam gidiyordu.

-Padişaha selâm söyle, git ben kızıyla güreşmeye geldim.

Millete seyir gerek. Adam vardı.

-Padişahım, bir adam gelmiş, herkesi istemiyor. Kızımı istiyor meydana, dedi.

-Evet, toplansın ahali! Çalgıcılar gelsin!

Toplandılar... Davullar vuruluyor. Fakat Keloğlan yattı, debeleniyor.

-Kardeşim, bu güreş bilmez. Kızın adını duyunca canı istedi. Etmeyin, tutmayın, bu güreş bilmez, diyor.

Ahmet, üstünü başını çıkardı, Keloğlan'ın eline verdi. Meydanda geziyor. Biraz sonra kız kisvesini giymiş, geldi. Mart buzağısı gibi sığıyor. Ahmet ayakta, kız sığıyor.

Ahmet dedi ki:

-Hamın efendi! Ben sığrama-mıçrama anlamam. Tabiatımdaki en fazla şey güreş, karakucak. Hele perdeden şundan bundan anlamam ben.

-Tamam, ona da gelirim, dedi kız.

Bir kapıştılar amma, Ahmet kızı alıncaya kadar, yanının üstüne düştü kız. Kız atik davrandı, dolandı kalktı ama Padişah, bozulmaya başladı. Bu zamana kadar kızın dizini yere getiren olmamıştı.

O anda Keloğlan yattığı yerden kalktı. Elbiseler kucağında ileriye fırladı:

-Ulan ben kötü adama ekmek vermem, dedi. Kurbanım kardeş, engin gel!

Vallahi ikinci hamleye gelince kızı alıp da ağzı yukarı bir atınca, kızın göbeği yıldız saymaya başladı. Bir süre yerden kalkamadı. Keloğlan vardı, Ahmet'in üstünü giydirdi. Dedi ki:

-Bu benim kardeşim. Ben kötü adama ekmek vermem, kardeş de demem, dedi.

Kol kola girdiler Keloğlan'la. "*Hak ettik mi? Arada dava ne? Ödül ne?*" sormadı bile. Çektiler, gittiler. Kız biraz sonra yanını çırparak kalktı. Padişah yanına çağırdı kızını:

-Kızım, bu bir garibe benziyor. Eğer iyi bir adam olsaydı; bir beyin, ağanın yanına gelirdi. Garip kimsesiz olduğu için bu Keloğlan'ı bulmuş. Eğer buna varmayı canın istemiyorsa, kafasını kestireyim, bu iş burada bitsin, dedi.

-Baba, bu iş oynatmaydı da bu kadar insanın neden kafasını kestir, dedi kız. Aslan gibi adam, o beni yendi, ben de ona varıyorum, dedi. Bu iş burada bitti, bir de utanmadan bu lâfı konuşuyorsun bana ha! Ölenler, ana kuzusu değil miydi, dedi.

Kızın babasından ayrı bir sarayı var, hizmetçisi, aşçıları var. Padişahın sarayında ne varsa, onda fazlasıyla var. Kız vardı sarayına. Hizmetçisinin birini Keloğlan'ın sarayına gönderdi. Dedi ki:

-Mahallenin sonunda Keloğlan'ın evinde bir adam var, o adamı al, buraya getir, dedi.

Adam vardı dedi ki:

-Sizi Pamuklu Güzel'i istiyor.

Güzel Ahmet oradan çıkarken dedi ki Keloğlan'a:

-Kardaş ben de seni istetirsem sen de peşimden gel, dedi. Yalnız sen şu inşaattı durdur, saray-maray işini bırak, dedi.

Çıktı saraya şimdi. Kız buna; izzet, ikram, hürmet... Kahveler cezvede pişiyor, hizmette kusur yok.

-İsminiz ne, dedi kız.

-Bana "*Güzel Ahmet*" derler, dedi. Ben Erzurum Padişahının oğluyum. Senin gibi iki tane de eşim var İran'da. Hırızmalı Güzel ve Güzel Emine, dedi.

-Peki Ahmet Bey, ölüm var, dönüm yok. Sen beni aldın, ben de sana vardım. Şimdi biz birer ata binelim. Senin memleketine gidelim. Buraları bize haram oldu, dedi. Yalnız şu saraya bir adam bul, o adama da burayı hibe edelim, ondan sonra gidelim, dedi.

Ahmet dedi ki:

-Benim burada emeğim yok, gücüm yok, param yok, bunu ben yapamam. Sen bul, ver dedi. Ben kimi bilirim.

-Hayır, benimdi ama, sen beni alınca senin oldu, dedi. Sen evin reisiyken ben bu işe karışmam Ahmet.

-Olur.

Hemen oradaki hizmetçiye dedi ki:

-Git! Keloğlan, hanımını, anasını alsın gelsin. Oradan iğne ucu kadar bir şey almasın. Fakire fukaraya dağıtsın gelsin, dedi.

Adam vardı dedi ki:

-Kardaş, seni istiyorlar. Amma evden iğne ucu kadar bir şey almayıp, çevredekilere dağıtsın, dediler.

Keloğlan oynayarak koştı. Karı da oynuyor amma, oynarken dokuz yerinden vidaları şakırdıyor. Yine de hanımların eşyası kıymetli olur. Keloğlan'ın hanımı sandığı açtı, bir şelek yük aldı sırtına. Merdivene yukarı çıkıyor. Keloğlan baktı ki, karısı eşya getiriyor. Aldı sırtından;

-Bundan burada çok, deyip atıyor aşağıya.

Çocuk çocuk toplamaya başladı. Keloğlan'ı oturtular. Kız dedi ki:

-Ahmet Bey! Babamın yaşı yetişti. Aklı sulandı, bu padişahlığı çeviremez oldu. Ben babamın padişahlık kürkünü alıp geleyim. Bu Keloğlan'a giydirelim, padişah olsun, babam da onun birinci veziri olsun.

-Olur.

Kız gitti, babasına durumu anlattı. İster istemez kız, babasının kürkünü aldı, geldi. Kürkü Keloğlan'a giydirdiler. Keloğlan ilan ettirdi ki;

-Nahırcılar, nahırı bırakacak, herkes malına sahip çıkacak. Fakir olan yanma gelsin, dedi.

Babasını birinci vezir yaptılar. Tuz-ekmek helallaşıp oradan sür ettiler İran'a. Hırızmalı Güzeli remil atıyor. Bakıyor, adam çiftleşti ve yolda. Gece yarısıydı ki Topal;

-Ablalar, diye çağırdı.

-Buyur Topal.

-Ağam geliyor, hem de bir çift geliyor.

-Ne verelim, Topal müjdeliğine?

-Onar okka deli tütün, kırkar okka kel sakız, dedi.

-Tamam Topal, defterine yaz, dediler.

Vardı o mermerin başına:

-Şu tütün, şu sakız diye parmağıyla taşı çizdi yine.

Topal bu tütünü içip, kel sakızını çiğneyecek. Bu onun için bir eğlence. Adamlar geldiler, şen olarak bunlara karşı çıktılar. Artık Ahmet avı bıraktı.

-Ben bu işe devam edersem, huyumdan vazgeçmezsem, Kralın kızı Emine, çok zeki, beni daha büyük bir belâya sokar, dedi.

Sohbet ediyorlar, eğleniyorlar... Ahmet Birgün bahçeye çıktı, alnını güneşe verdi, düşünmeye başladı. *"Yahu! Ben bir Hırızmalı Güzeli için gittim, iki daha aldım. Oldu üç tane. Ben burada düğün dernek yapamam. Bunları alıp Erzurum'a babamın odasına gideceğim. Ama bu saray nasıl gider. Bu saray, görülmedik bir şey. Bir yanı altın, bir yanı gümüş. Bu kalıpla böyle gitmez."* Topal da vardı yanına, o da çömeldi, düşünüyor. Düşünüyorlar.

Güzel Ahmet dedi ki:

-Topal'ım ne düşünüyorsun, sakalımı sevdiğim?

-Vallaha ağam, benim düşüncem derin, seninki yufka.

-Neden benimki yufka?

-Bir iken, ettin üç. Burası artık senin gözünde kalmadı. babamın eline, aşiretine gitmek istiyorsun. Sen giderken benim sana gereğim kalmadı. Senin memleketin de Türkiye toprağında dev yaşamaz, sevmezler. Bana nasıl bakacaksın? Ben sana boğaz darlığı olurum, dedi. Sen giderken bir tane de benim kafama vurursun, gidersin. Ben can telaşına düştüm. Bu yüzden seninki az, dedi.



Dedi ki:

-Topal! İnsan yediği sofraya bıçak sokmaz. Ben evvel Allah, sonra senin sayende buraları güvenip gidiyorum. Ben ölmediğim müddetçe seni de öldürtmem. Nereye gidersem, sen de oraya gidersin.

-Eee! Ne düşünüyorsun ağam?

-Aynı senin dediğin gibi gideceğim. Kızlar var, atım var, pusatım var ama sarayı düşünüyorum. Bu sarayın eşi benzeri yok, bırakmak istemiyorum. Bunu herkesin görmesini istiyorum, dedi.

-Hadi bakalım! Demedim mi ben; "*Seninki basit.*" diye. Yahu ben sana söylemiştim. Bu saray kurgu üzeri, kancaları var. Ben bunu yüklenirim. On gün on gece durmadan giderim. Benim bu kadar gücüm var, dedi.

-Eee! Topal ne duruyorsun? Şunu yüklen de gidelim yahu Erzurum'a.

-Benim tütünümlle sakızım gelsin, dedi Topal.

Kırkar okka kel sakız, onar okka deli tütün geldi. Topal ağzına o kadar sakız atıverdi ki, hiç. Diliyle oynatmaya başladı, bir çiğneyimlik olmadı. Otuz okka tütünü doldurdu, seklem olmadı.

-Ağa! Şunun üstüne ilâve yapmıyorsun. Sende hiç insaf yok mu?

-Ellişer okka da benden olsun Topal, dedi Güzel Ahmet. onları ilâve yapınca ancak bir çiğneyimlik oldu.

-Siz yukarı çıkın, ben kapıları kapatırım, keyfinize bakın. Nerde emir verirsen; "*Topal dinlenelim.*" dersen, durup oraya kurarım bu sarayı, dedi. Yoksa giderim.

Herkes yukarı çıktı, istirahatına baktı. Topal, kancaları koluna takınca, o saray bir kere sallandı.

-Nereye ağa?

-Tam batıya, Erzurum'a.

Gitti.. Gece gündüz gidiyor. "*Yallah!*" deyip de galeyanı çektiği zaman, vapur dumanı gibi gidiyor. Havaya yukarı, bir bölük kara duman.. Sabaha karşı Erzurum Horasan'a geldiler. Sabaha iki saat falan var.

-Ağa! Hiç merhametin yok mu? Canım çıktı, on gün on gece oldu. Öldüm, dedi.

-Yahu Topal! Azcık istirahat al, dedi Ahmet.

Şöyle Horasan'ın kenarına kurdu sarayı. Sırtını verdi, "Yallah!" deyip de sakız çiğneyip tütünü tütürünce, bir bölük duman bürüdü, Horasan'ın üstünü. Köylünün biri çıktı, bakıverdi ki, güneş gelmiş dağın üstüne.

-Ulan, dedi. Ben sabah çifte gidecektim. Evleğin içi çalı doldu, onu onaracaktım. Görüyor musun, geç kaldım. Kız, çabuk azığımı hazırla, dedi.

Öküzünü önüne katan, gidiyor tarlaya. Dağın öbür tarafına varınca, daha gecenin bir yarısı;"Allah Allah! Yalan mı, gerçek mi?" Hocalar ezan okumaya başladı. "Eriştik. İyi kimseler geldi bu şehre." diyorlar.

-Bu kadar yeter Topal, devam et.

Topal, devam etti. Erzurum'a yaklaştılar. Güneş doğdu. Güzel Ahmet, bir baktı ki, şöyle yamaç bir yere adam tarla yapmış. Önünde iki dana, dolana dolana mısır ekıyor.

-Topal, dur, dur dedi. Lan çiftçi!

Adam bakıverdi ki, güneş tepesinde, kaçmaya başladı.

-Çiftçi! Kaçma kaçma, dedi.

Adam durdu.

-Güzel Ahmed'i tanır mısın, Güzel Ahmed'i?

-Yahu! Güzel Ahmet öldü, hem de on sene önce. Bana Güzel Ahmed'i mi soruyorsun sen oğlum?

-Gel yaklaş, hele.

-Orada bir Koca Örnek var, ben oraya gelmem.

-Gel gel, korkma, dedi.

Adam şöyle yaklaştı.

-Erzurum Padişahı Ahmet Bey duruyor mu?

-Hem de çivi gibi.

-Oğlu Güzel Ahmet benim. Babama benden selâm söyle. Sana bir şinik altın vereceğim. Erzurum halkından karşılamaya çıkmamış dul karı, yetim yerinde kalırsa, kafası cellat, malı yağma, dedi. Bana karşı çıkacaklar. Ben Güzel Ahmed'im, geliyorum.

Bu arada on sene geçmiş Ahmet yok. Adam, koştu, topuğu yere değmiyor. Bir de bir şinik altın alacak. Geldi.

-Padişahım müjde.

-Ne oğlum?

-Ahmet geliyor, Ahmet.

-Ne Ahmed'i?

-Oğlun.

-Ulan adam, sen ne yedin sabah? On sene sonra bana Ahmet mi kuzulattıyorsun sen? Ahmet öleli on sene oldu.

-Kurban olayım, doğru söylüyorum, oğlun geliyor, dedi. Yanında Koca Örnek, sırtında bir şeyle geliyor, bir yükle.

Padişah çıkıverdi ki sarayın başına, gördü ki, Hırızmalı Güzeli'nin sarayı ışıttı geliyor. İlan ettirdi ki;

-Ahmed'e karşı çıkmayan, yerinde bir tavuk kalır, keserim kafasını, dedi.

Çalgılarla koçlar, kurbanlar, develer kesildi. Erzurum halkı karşıladı. Babasının sarayının karşısına;

-Tamam Topal, koy buraya, monte et, dedi Ahmet.

-Tamam ağa! Buyurun, inin.

Ahmet indi aşağıya, dedi ki Topal'a:

-Oğlum! Burası Türkiye. Her gördüğün adama saldırmayacaksın. Sana kim dokunursa, kim taş atarsa, ye, serbestsin. Fakat rast gele adama da çatma yok. Benden izinsiz de bu saraya Allah kulu çıkartmayacaksın. Bu merdivenin önünün nöbetçisi sensin, dedi.

-Tamam ağa, dedi.

Babasıyla bir kucaklaştı Ahmet; öpüştüler, koklaştılar. babası odasına aldı Ahmed'i. Anası ve arkadaşları, vezirler, beyler, duyanlar her gün akşam babasının evinde.

Birgün millet dağıldıktan sonra babası dedi ki:

-Oğlum! Sen iskambil oyunu oynar mısın?

O zaman yeni çıkmış bu iskambil oyunları. Aradaki vaat kim yenerse, yenilene deneyecek; güç denemesi. Dedi ki:

-Baba! Ben anlamam, amma birisi arkamdan tarif ederse, zararı yok, oynarım. Ben anlamam amma kalbin kırılmasın.

Birinci vezir, Ahmed'in arkasına geçti. "*Şunu atacaksın, bunu atacaksın.*" derken Ahmet, babasını yeniyor. Şöyle bir düşündü: "*Ben babamı yeniyorum, zoruna gider. Hata yapıyorum herhalde.*" dedi.

Ahmet yenildi. Babası;

-Yaaa! Ben adamı böyle yenerim, dedi.

-Baba! Artık burada üç-dört günden beri senin odandayız. Yarın akşam benim odama buyuracaksın, dedi.

-Olur oğlum.

Yarın akşamı zor etti. Akşam oldu. Giyindi, kuşandı, esanslar süründü koca padişah. Birinci vezir yanına vardı ki, arkadaş merdivenin önünde, Koca Örnek'in gözleri, çam çırası gibi yanıyor.

-Ahmet Bey beni buyur etti, dedi padişah.

-Çık, dedi çık.

Çıktı oturdu padişah. Hırızmalı Güzeli, sütlü kahveyi pişirmiş gümüş tabaklarda, altın fincanda, el göğüste getirdi. Şöyle bir baktı ki padişah, kendisinin on sene uğraşıp da alamadığı Hırızmalı Güzeli... Arkasından Kralın kızı Emine Hatun geldi, elini öptü. Arkasından Pamuklu Güzeli geldi, elini öptü. Yahu birbirlerinden bu kadar mı güzeller?! Fakat kendinin esas istediği Hırızmalı Güzeli'ydi. Padişah, Hırızmalı Güzeli'ne bakarım derken. tepsideki fincanların hepsini devirip döktü. Hırızmalı Güzeli'ni görene kadar, ciğerinin başı "*Cızzz!*" diye yandı. "*Ulan oğlum, seni nasıl öldürürüm de, bu kıza sahip olurum?*" dedi o anda. İçine şeytan girdi. Yediler, içtiler, sohbetten sonra;

-Oğlum, ben gidiyorum. Yarın yeniden gel benim odama.

-Tamam, gelirim baba.

Yine giderken elini öptüler, uğurladılar. Kocayı sabahlara kadar sıtma tuttu, ölüyor. Hırızmalı Güzeli'yle kavuşamazsa ölecek. Yalnız oğlanı, nasıl ortadan kaldıracığını düşünmeye başladı. Akşam oldu, Ahmet yine babasının odasına geldi. Yine bir oyuna başladılar. Ahmet, babasını yenmek istemiyor. Babası yeniyor. Millet çekildikten sonra dedi ki:

-Oğlum! Sen yetiştin, delikanlı oldun. Ben senden vazgeçmedim. Seni güçlü kuvvetli bir delikanlı olarak yalnız bıraktım, denemek için. Herkesi öldüreceğini, devleri yeneceğini biliyordum ben. Ama ben kendi gözümle görmedim. Şimdi burada seni bir deneme yapsam, gücünü kuvvetini görsem.

-Olur baba, dene.

Padişah demir mağazasından büyük bir demir halat getirtti. Ahmed'in kollarını tuttu. Halatla kollarını sardı Ahmed'in.

-Çekin bakalım halatı, diye emretti padişah.

-Baba! Burada kimse kalmasın. Ben bunu çekindiğim zaman buradaki insanların hepsi parçalarından ölür, dedi.

Ahmet, "Ya Allah!" diyene kadar, halatı kırdı, halatın en uzun parçası, bir karış kaldı.

-Aferin oğlum! Ulan aynı mağzada zincir var, zinciri getirin.

Zinciri getirdiler. Her tokanın kalınlığı bilek kadar. Koca bunu da sardı. Ahmet, arkasında görünmez oldu.

-Çekin oğlum!

-Baba! Hepiniz dışarı çıkın, dedi. Ben bunu çektiğim zaman, bunun her tokası birer kurşun olur, dedi.

Bir çekindi, zincirin tokaları duvara saplandı.

-Tamam oğlum, bravo! Babanın oğlusun.

Orada kendine de bir yiğitlik payı çıkarttı.

-Oğlum! Seni ne yener?

-Baba! Beni yayımın kirişi yener, dedi.

-Oğlum! Bu zinciri, halatı kıran adama, yayımın kirişi ne ki?

-Baba! Benim ona tesirim yok.

-Getirt de bir deneyelim oğlum.

-Tamam.

Birinci vezire dedi ki:

-Git, Hırızmalı Güzeli'ne benden selâm söyle, yayımın kirişini versin, al, getir dedi. Şu tabakamı al git, yoksa seni çıkartmaz Koca Örnek.

Yalnız bu Erzurum halkına bir ilan verildi ki: *"Ahmed'in yanına bir Koca Örnek gelmiş; asla çoluğunuzu, çocuğunuzu, akli yetmemiş divaneyi salmayın oralara. Havada yiyor. Kimse mesul olmasın!"* dediler.

Kimse yanaşamıyor oralara. Vardı birinci vezir:

-Ahmed'in selâmı var, ben yukarı çıkacağım, dedi.

-Çabuk geri in amma, dedi.

Topal'ın gözleri kızardı, dişlerini çatır çatır yemeye başladı. Çıktı.

-Buyurun beyim, dediler.

-Hırızmalı Güzeli kim?

-Benim, dedi.

-Ahmed'in selâmı var. Yayımın kirişini istiyor, dedi.

-Ahmed'in yayının kirişini istemek, Ahmed'in ölümüne işaret. Vurunsana şunu, dedi Hırızmalı Güzeli.

Üç kız, üçü üç yerden yanaştılar birinci vezire. "*Pat! Küt! Çat! Küt!*" Adamın dokuz yerden kafasını yardılar. Kafadan pekmezler akıyor. Merdivenin üçünü beşini birden inerek kaçmaya başladı. Aşağı inene kadar, Topal da arkasından bir tekme atınca adam dokuz dombalağı birden attı. Adam kanlar içinde vardı.

-Ne oldu lan?

-Vallahi ben bir daha gitmem arkadaş. Hele o Koca Örnek'in tekmesi kırdı her tarafımı. Ben gitmem.

İkinci veziri çağırdılar. O devirde: -Babanın başı için!- demek büyük bir yemindi.

-Git. Babanın başı için yemin ediyorum, eğer yayının kirişini vermezlerse, varır hepsini öldürürüm, dedi.

İkinci vezir vardı:

-Bacım, adam yemin etti verin, dedi.

-Bu işte bir ölüm var ya... Verin bakalım bacım, dedi Hırızmalı Güzeli.

Adam aldı, getirdi.

-Tut bakalım kollarını.

Tuttu, tek kat olarak bağladılar.

-Çek!

Ahmet bir çekti, deriyi geçti, ete dayandı.

-Oğlum, bir daha çekin!

-Baba bir daha çekinirsem kollarım buradan düşer. Bu kırılmaz. Benim gücüm Allah tarafından buna yetmiyor. Sır bu?! Ben bunu yenemem.

-Hah!.. Baban yeni hakkından geldi mi senin? Cellâtlar acele buraya gelsin, dedi.

Geldiler.

-Bunda sır var. Allah tarafından buna kılıç geçmez. Şunun gözlerini çıkarın bakalım.

Birer tane Ahmed'in gözlerini çıkarttılar. Fakat Ahmed'in gözlerini çıkarıyorlar mı, ağrıyor mu, sızlıyor mu, anadan duymuyor. O anda dedi ki:

-Ulan vicdansızlar, bunu bana yapmaya yaptınız, bari gözümü dışarı atmayın. Sağ gözümü sağ cebime, sol gözümü sol cebime koyun da belki gerek olur bana, dedi.

Ahmed'in kolunu çözdüler. Gözleri oldu bir kan çanağı, kanlar akıyor. Bu anda anasının haberi oldu. Anaların çok şeyden haberi olur, hem de yüreği yanık olur. Karı geliverdi ki, durum böyle. Arka eteğini havaya attı kadın, küfür ederek ağlamaya başladı.

-Hiç Allah korkusu yok mu sende? Bu çocuğuma ne yaptın vicdansız, gavur, diye bağırıyor.

Bu arada cellâtlar sinirlendi.

-Bir daha konuşursan kafanı uçururuz, dediler.

O anda aldı bakalım Ahmed'in anası ne söylüyor Ahmed'e:

*N'oldu Ahmet yavrurum n'oldu  
N'oldu kuzum sana n'oldu  
Yüreğime al kan doldu  
Göz yalağına kan doldu  
(Gâvur) baban nasıl oydu gözünü oy*

Ahmet, meselenin nerden geldiğini anladı. Babası Hırızmalı Güzeli için gözünü çıkarttığını bildi.

-Anam, gözüm görmüyor amma, dilim dönüyor, dedi.

Aldı bakalım Ahmet:

*N'oluyor hatın anam n'oluyor  
Kanlı gönlüm durmadan şakıldıyor  
Gözümü oydu anam gözümü  
Hırızmalı Güzeli kendine alıyor*

Aldı anası:

*Söyleyin söyleyin kızlara gelsin  
Ahmed'imın kanlı gönlü şad olsun  
Kuzum benden emdiğin helâl olsun  
Gâvur baban nasıl oydu gözünü oy*

Aldı Ahmet:

*Ne derim anam ne derim  
Haktan bir adımı güderim  
Evvel Allah Topal'a havale ederim  
Gavur babam oydu gözüm oy!...*

-Zırlatmayın şunları, dedi Padişah.

On kişi Ahmed'i dört bacak ettiler:

-Nereye götürelim, padişahım?

-Palandöken Dağı'nın öbür tarafındaki kayadan aşağı atın, gelin, dedi.

Ahmet'i götürdüler, o kayadan aşağı attılar. "*Allah!*" diyor, başka bir şey demiyor. Ahmet, kayanın dibine düştü. Sazlık, ormanlık.. Ahmet düştü oraya ama, iğne ucu kadar bir yeri ağrımadı. Adamlar döndüler. O, on kişi dediler ki:

-Şu padişahı öldürelim. Ne bunun yüzünden çektüğümüz, yahu? İnsan kıyar mı evladına? Öldürelim, dediler.

Biri dedi ki:

-Bre oğlum, öldürsek ne? Baba oğul birbirine kıyıyorlar, bize ne?

Sabah oldu padişah kızlara dünürcü gönderdi. Güçle, zorbalıkla olmayacak yani. İki-üç kariya:

-Gidin, dünürcü olun. O kızları alın, bana gelin, dedi.

Topal da uyuyordu merdivenin önünde. Karılar Topal'ın üstünden atladılar. Hırızmalı Güzeli bakıverdi ki, üç tane garı gelip, duruyor.

-Eee! Bre Topal, dedi.

-Abla kusura bakma, dedi.

Eliyle tıpr tıpr geri döktü. "*Hooop!*" dedi yedi ikisini. Birini de boğazına bastırınca dili bir karış dışarı çıktı. Dilini kökünden kopardı.

-Yürü, dedi. Yürü! Kızı veriyorum, gelsin de alsın padişahınız, dedi.

Karı oradan çıktı konuşamıyor.

-Ne oldu karı, diyor.

Karı diyor ki:

-Hoo...ho...ho...!

-Karı beni üzme. Para vereceğim, hem de çok para. Ne oldu, bitti?

Karı yine:

-Hoo!..

-Allah! Allah! Yahu karı ne oldu?

Karı işaret ediyor:

-Karı, Koca Örnek birşey mi yaptı?



-Hıh..! dedi karı.

-Eyvah! Ben bu adam yemeyi bıraktı diye yaptım işkenceyi Ahmed'e. Böyle olduğunu bilseydim yapmazdım. Kurtuluş yok bu işten, dedi. Boşa yapmışım. Şehrin hepsini üstüne göndersem, hepsi bir saat sürmez. Ben bunu böyle yapmayım. Her gün bir evden bir kişi gitsin. Bu koca şehirde bir yiğit çıkar nasıl olsa öldürür, bu Koca Örnek'i. Bari hepsi birden ölmez. Böyle olursa geriye kalan iş görür, dedi.

Kardaş sıraya koydular. Her gün bir evden bir kişi atlanıp, silâhlanıp gidiyor. Topal oynayarak karşılıyor. "Hooop!" diye yutuyor. Bu arada Hırızmalı Güzeli remil atıyor. Bakıyor, çok perişan bir halde, sağ olarak yaşıyor Ahmet.

Üç gün-beş gün derken kardaşım Erzurum'un karları başladı. Altı ay orada kışın karın altında kaldı. Altı ayın sonunda karlar erimeye başladı. Üzerindeki elbise de beraber dökülüyor, çürümüş. O vaziyette dururken şöyle bir dinledi ki, bir evren sesi geliyor. Nasıl böyle yıkıp geliyor.

-Eyvah! Kırk tane deve karşı geldik, kurtuldum Ya Rabbi, sayende... Kral'ın zindanına düştüm, kurtuldum, Ya Rabbi, sayende... Adam kesen kıza gittim, kurtuldum, Ya Rabbi, sayende... Buraya düştüm, ölmedim amma, sağ olarak bir de evren yutsun beni de; bu hepsinden acı gelir bana, dedi.

Ulan arkadaş geliyor, yıkıp geliyor... İnlüyor, kütülüyor. Dedi ki:

-Acaba adam sesinden uzaklaşmaz mı? Şuna bir beyit türkü söylesem, dedi.

Aldı bakalım:

*Yılan kütüler kütüler gelir  
Gözüm görmez kendi görür oy  
Kadir Mevlâ'm geri gönder  
Evren gelir yutar beni oy oy*

-Korkma Ahmet, dedi.

Allah tarafından dile geldi, Cebrail geliyor.

Aldı evren:

*N'olacak Ahmet n'olacak  
Töhetin yerini bulacak  
Cennetten iki kuş gelecek  
Tüyünden tüy ver gözün iyi olacak*

Aldı Ahmet:

*Hey! Anam namazını kılardı  
Babam halinden bilirdi oy!...  
Babam altı aydan beri buradayım  
Gelse şimdiye gelirdi oy!...*

Aldı evren:

*N'oldu beyim sana n'oldu  
Şimdi bize ayan oldu oy  
Kuşlar hep cennetten çıktı  
Aha şimdi buraya geldi oy*

Ahmed'in başındaki ağaca iki tane kuş geldi, kondu. Güvercin bunlar. Başladılar orada dilleşmeye. Diyorlar ki: "*Altı aydan beri şu ağacın altında bir adam var. Biz uçtuğumuz zaman kanatlarımızdan birer tane tüy düşer, bu tüyü alsan "Eüzubesmeyle" gözünü yerine taksa iyi olur. Amma bizim dilimizden anlamaz ki!"* diyorlar.

Allah tarafından Ahmed'e ayan oldu. Kuşların dediğini, kuşlardan daha iyi anladı. Az sonra kuşlar uçtular. Yanına bir şeyler düştü amma gözü yok, arıyor. Başka işi de yok, arıyor. Ararken ararken buldu. Sağ cebine elini attığı zaman cebiyle birlikte düştü. Çürümüş gözünü aldı yerine taktı eüzubesmeyleyle. Cam gibi... Ana gözünden bir milim fazla görüyor. Öteki tüy de zaten oradaydı. Onu da taktı. O da cam gibi. Yalnız ana gözü siyahtı. Bu gözü kuş tüyünden iyileşince gözleri mavi oldu.

Ahmet, ormanın içinden çıkmaya bir ay uğraştı. Elbise-melbise bir şey kalmadı üzerinde. Her yerini kıl bürümüş, kıllanmış. Çıktı Palandöken Dağı'nın başına, Erzurum'a şöyle bir baktı. Dedi ki:

-Ey Erzurum şehri! Senin içine girilmez, sana varılmaz. Şimdi ben burada garip çor-çoban bir şey bulsam, sorsam. Bizim koca moruk kızları aldıysa bu şehir bana haram, çeker giderim. Amma almamışsa beni her belâdan kurtaran Allah, buna da bir çare gösterir, dedi.

Her kişiye her adama görünemiyor. Her tarafını kıl kaplamış, gören adam kaçıyor. Mahluk bu, dağ mahluku.

Dağın eteğinde bir karı-koca yaşıyorlar, bir toprak damları var. Erzurum'un nahırcılığını yapan bir adamcağız. "*Tamam. Bunun evine varayım ben. Başka yere gitmem.*" dedi. Bekledi, ikinci vakti gelince vardı. Bir karı kurmuş bir çıkırık "*Hınn..Hınnn...!*" Hem türkü söylüyor, hem de eğriyor. Kapıya: "*Tık!...Tık!...*" vurdu.

-Kim o?

-Misafir geldi ana!

Kapıyı açtı ki, daha görülmedik bir şey. Karı evi de bıraktı. Koca Örnek'in adı kulağına geliyor. Her gün bir evden adam yiyor, gidenden geri dönüş yok. Koca Örnek buraya geldi diye. Karı koşu koşu kocasının yanına vardı. Nahırcı önünde sürü, otlatıyor.

-Sana ben şu evi şehrin içine yap dedim, yapmadın.

-Ne oldu karı?

-Ulan Koca Örnek bizim eve geldi. Kaçtım, kurtuldum, dedi.

-Ulan karı, o koca Örnek ev ev gezmiyor. Kızların sarayını bekliyor. Sen aklını başına topla!

-Değil, yok işte içeri girdi.. Kapıya da sığmıyor.

-Sen şu hayvanlara bak da, ben varayım hele.

Biraz yaklaşınca yine de korktu adam. Ayakkabıyı çıkardı, emekleyerek, ses etmeyerek vardı. Delikten bir baktı ki; iyi kıllı, babayığit amma insan.

-Selâmünaleyküm.

-Aleyküm selâm baba.

-Oğlum sen nerelisin? Necisin?

-Ben ne bilirim emmi, dedi. Bilmiyorum.

-Oğlum, senin anan baban?

-Ana, baba ne, dedi.

-Sen nerden geliyorsun?

-Ben dağdan geliyorum, dağa gidiyorum, dedi. Şimdi sığınacak bir yer bulamadım, buraya geldim, dedi.

-Ulan oğlum, adın ne?

-Ad ne, ne adı? Ben bilmem ad!?

-Oğlum, senin adın Ali, dedi Ali... Benim da oğlum uşağım yoktu. Sen iyi geldin, dedi. Benim oğlum olur musun?

-Olurum baba.

Akşam oldu, garı geldi.

-Garı!...Garı!...Garı!...

-Ne oldu?

-Bir oğlumuz oldu, müjde! Yahu şu koca gömleğini getir bakalım.

Karının koca gömleğini getirdiler, Ali'nin kafasından geçirdiler.-Gömlek geçiriyorlar, oğul edinmek için!- Oldu şimdi nahırcının oğlu. Adı da Ali.

-Baba, sen nahıra gitme, ben gideceğim.

-Olur.

Efendim, bu nahıra gider. Orada çocuklar geldiği zaman güreşirler. Üçünü, dördünü, beşini vurur yere. *"Ulan, nahırcının oğlu felâket yahu! Nerdeymiş bu? Nerden gelmiş? Şimdiye kadar yoktu."*

Nahırcının oğlu ünlendi. Kafasını vurduğu hayvan oraya düşüyor, ölüyor. Bir gün ha!..Beş gün ha!.. Birgün akşam eve geldiğinde babasını düşünürken gördü.

-Hayırdır baba? Niye düşünüyorsun, ne oldu? Anamla kavga mı ettin?

-Yok oğlum, biz anadan doğma kavga etmeyiz.

-Ne ya?

-Yahu şu bizim Erzurum'un bir padişahı var, gâvur, dedi.

-Eee..Diline sağlık, güzel dedin.

-Yahu bunun bir oğlu vardı Güzel Ahmet isminde. O manyak da gitti, Hırızmalı Güzeli mi ne... Onunla da kalmamış, iki tane daha getirmiş, oldu üç tane. Babam kızlar da güzel mi güzel, diyorlar. Görmedim. O zıkkım olasıca, o da olmamış gibi bir de Koca Örnek getirmiş yanı sıra. Her gün bir evden bir adam gidecekmiş. O Koca Örnek'i öldürmeye gidenden geri dönen yok oğlum. Yarın sabah nöbet bana gelmiş, ben gidecekmişim.

-Deme yahu!

-Vallahi böyle oğlum.

-Ulan baba, senin yerine beni kabul etmezler mi?

Koca şöyle bir düşündü: *"Ben bunu diz çürütüp kazanmadım. Dağdan gelme bir adam. Ben öleceğime bu ölsün. Geri nöbet gelene kadar Allah kerim."* dedi.

-Oğlum, gideceksin padişahın yanına. At, kılıç, yay, gürz, kalkan verecek, silâhlanacaksın. Kızlara dünür olacaksın. Olursa olur, olmazsa dönüp geri geleceksin. Bir şey yok, dedi.

-Olur baba. Sen akşamdan haber ver: *"Benim bir oğlum var. İsmi Ali. Çok güçlü kuvvetli."* de, beni kabul etsin, dedi.

Haber gitti, dedi ki:

-Padişahım, müjdeler olsun. Koca Örnek'i öldürecek bir tek adam var. O da ben de , dedi.

-Nerdeydin sen şimdiye kadar?

-Eee...Nöbet bekliyordum.

-Bu sabah erkenden oğlunu al da gel, dedi.

Sabah oldu. Nahırcı oğlunu koluna taktılar, çıktılar.

Padişah şöyle bir baktı;

-Ulan bu nahırcı bu oğlamı nerde yetiştirmiş? Buna beş şinik altın verin bakalım, benden mükâfat. Bu öldürür, dedi Koca Örnek'i.

Nahırcı altını aldı. *"Artık sürünüzü ben otlatmayacağım. Ben ev yaptıracağım, evim yok"* dedi.

Ahmet, nereye gitse bir garibi zengin ediyor. Adam nahırcılığı bıraktı, saray temeli eştiriyor.

-Tamam, sen git! İşine bak, ne yapıyorsan yap, dediler.

Oğlan saraya vardı. Kimse tanımadı bunu.

-Oğlum senin adın ne?

-Ali... Ali...

-Sen nasıl gideceksin?

-Yürüyerek giderim ben, dedi.

-Gel, dedi gel! Orada bir Koca Örnek var; dev. Adam yiyor.

-Onu bir yumrukta öldürürüm ben, dedi.

-Ulan şu nahırcıya biraz daha altın verin!

Artık padişahın hazinesini taşımaya başladılar nahırcının evine. Toprak dam, altın mağazası oldu.

-Şu benim atı çekin bakalım! Nahırcının oğlu binsin şerefle gitsin, dedi.

Babasının atını çektiler. Biraz da ihtiyarlamış at. Ahmet *"Hoop..!"* diye binene kadar, *"Küüüü..!"* diye atın belini kırdı.

-Ulan şu nahırcıya biraz daha altın verin, dedi. Paranın gereği yok, verin şu nahırcıya.

Padişah oğlana da dedi ki:

-Ulan oğlum, bir at var bir yerde. Amma binebilir misin, binemez misin? Bizim bir Ahmet vardı, ava gitti. Kendi öldü, at eve geldi. Benim alt katta, yanına Allah kulu getirtmiyor. Ahmet öldüğünden beri önüne geleni kapıyor, arkadan geleni tekmeliyor. Yemini suyunu yukardan uzatıyoruz. Çok iyi bir at amma sen buna binebilir misin?

Kendinin atı olduğu için:

-Verin padişahım anahtarı, dedi. Ben dağda büyümüş adamım. En yavuz atın kuyruğundan tutar, gezerim ben, dedi.

-Ulan şu nahırcıya verin. Elbisemin cebinde bozuk para olacaktı, onu da verin.

Ahmet, atın kapısını açana kadar, at gözlerinden ırmak gibi dökmeye başladı. Vardı gözlerinden öptü. Dize kadar gübrenin içinde kalmış, sırtı başı tozlanmış. Sırtını sildi, temizledi, eyerini taktı, çekti çıkarttı. At ön ayaklarını kaldırıp Ahmed'in omuzlarına koyuyor, yüzünü boynuna sürüyor.

-Ulan oğlum, şu nahırcıya para verin, diyor.

Atına bindi Ahmet. Kılıç, ok, yay, gürz almadı. Dedi ki:

-Padişahım, bu Koca Örnek senin ne kadar canını yaktı?

-Ulan oğlum, on sene önce kırdırdığım ordum hariç, şimdi de Erzurum neredeyse yarısı oldu. Haddi hesabı yok.

-O zaman ben bunu öldürmeyeceğim. Elini kolunu bağlayıp buraya, senin yanına getireceğim. Kırk yük çam odunu çek şuraya, sade çıra olmak şartıyla. Ateşle... Sen kendi elinle çam alevinin içine at. Sen de kendini öyle yak yahu.

-Ulan kurban olayım elinize, ayağımıza. Para gönderin şu nahırcıya, dedi.

Padişahın emri emir. Kırk yük çam odunu geldi. Ateşler kuruldu, alevler havaya çıkıyor, adam gövdesi gibi katran akıyor. "Ulan bu ne? Ne oluyor?" demeye başladı millet. Bir yandan da toplandılar.

Ahmet atına bindi, yürüdü. Topal dev şöyle bir baktı ki, Ahmet geliyor.

-Ablalar, diye bağırdı.

-Buyur Topal!

-Çıkn salona! Şu gelen kim, şuna iyi bakın, dedi.

-At Ahmed'in atı Topal. Güzellik, vücut Ahmet amma gözleri Ahmet değil. İnsan insana benzer, çift yaratılmıştır. Aman ha Topal! Kötü yanını verme. Aliver bunu aliver.

-Hıuk, dedi.

Topal arkasını duvara verdi.

-Yok, ben hiç bu adamın tırnağını bile çevirmem.

-Lan etme, bre yapma!

-Hıuk...

Hırızmalı Güzeli dedi ki:

-Şu sazı bana verin hele! Şu Topal'a bir koltuk vereyim, dedi. Bu, epeyden beri iltifat görmüyor, Şuna bir cesaret vereyim de onu alıversin hele, dedi.

Aldı bakalım:

*N'oldu Topal sana n'oldu  
Meydana sana bir av geldi  
Çiğnediğin on bin oldu  
Yirmi binin derdi bana oy*

Kral kızı Emine dedi ki:

-Kele bacım, on binle, yirmi binle bu Topal anlamaz, sazı bana ver hele, dedi.

Aldı Kral'ın kızı sazı eline:

*Bana derler Kral kızı  
Dokunurdu acı sözüü oy!...  
Dar geliyor Erzurum yazı  
Elli binin derdi bana oy!...*

-Ulan ne kadar bağırsanız bağırın, bu adam beni öldürür, dedi.

-Lan Topal, o mu bre?

Ahmet meydanda dolaşıyor.

-Bana karşı gelecek kimse çıksın karşıma, diyor.

Her zaman oynayarak karşılanıyordu. Topal dedi ki: "*Sonu ölüm herhalde bunun. Ondan sonra yol gitmez.*" dedi.

-Ulan çocuk geliyorum, dedi. Seni ben burada mahsustan eğliyorum, dedi.

Bir vardı, atı bir dolandı amma, Ahmet atın üstünden kulağını tuttu.

-Nereye kaçyorsun Topal, dedi.

-Ağam, sen misin?

-Ulan oğlum, benim gözüm kuş tüyüyle Allah tarafından iyi oldu, dedi. Ben Ahmed'im.

-Ağam, ne olsun, nasıl olsun, dedi.

-Ben söz verdim bak, orada ateş yanıyor. Ben senin elini kolunu bağlayacağım, götüreceğim. Babam seni ateşe atacak, dedi. Amma korkma ben seni yaktırmam.

-Ağam, bağla da çürük olsun, ben orada zorlanmayayım, dedi.

-O kolay, onu düşünme, dedi.

Yalnız Topal: "*Ben bu adamı öldüremem.*" deyince, kızlar bir şişe zehir, birer sivri bıçak hazırladılar. Topal: "*Öldüm.*" dediği zaman; zehiri içip, bıçağı kalplerine dürtecekler. Kalmayacaklar, öldürecekler kendilerini. O anda dedi ki:

-Ağam, durum böyle. Kızlar bu vaziyetler. Sen beni kovalamış ol, beni merdivenin dibinde tut. Şunlara ben bir şey söyleyeyim, dedi.

-Koca Ömer, Ahmed'in elinden boşandı, kaçmaya başladı. Ahmet kovaladı.

-Ulan bu çocuk kovalıyor, verin şu nahırcıya, diyor padişah.

Merdivenin dibinde yakaladı Topal'ı. Topal kızlara;

-Gelen Ahmet Ağam, korkmayın, zehiri, bıçağı bırakın, dedi.

O anda Hırızmalı Güzeli türkü söyleyip oynamaya başladı. Saray sallanıyor. Orada çöplükte acemi bir kadın dokumuş bir ip buldular amma çürük. Onunla bağladılar Topal'ın elini, kolunu. Atını çekti, dizginini koluna bağladı.

-Yürü bakalım!

Kırbaçla vurarak götürdü ateşin başına. Halk toplandı. Topal hangi yöne baksa, o taraf kaçıyor. Gözleri çam çırası gibi yanıyor Topal'ın. Padişah sevinçten bağırıyor:

-Ulan arkadaş, tuttu, getirdi, dedi.

-Padişahım gel, dedi gel! Artık benden bu kadar.

-Arkadaş ben gitmeye gidiyorum, şu nahırcıya para verin, diyor.

Vardı. Öyle bir sevinçle vardı ki, Topal'ın ölüm anı... Ondan sonra üç tane kıza konacak, çok iştahlı... Ahmet yönünü çevirdi, arkasını döndü gidiyor. Tam vardığı zaman Topal'ın yanına, Topal hiç zorlanmadan "*Paaat!*" diye kıldı ipi. Padişahın yakasından topladı.



-Vallaha bizim kitabımız yok. Dini inancımız da yok. Siz Müslümansınız, sizin kitabınız var. Oğlunu öldürüp de gelinini almak sizin kitabınız da var mı? Sen padişah olmuşsun amma, fazlalığın çok, dedi.

Ayağının birini kalçasından kırdı, attı.

-Ayak tek, kol iki... Bu da işe yaramaz, dedi.

Kopardığı ayağın hizasındaki kolu da çaktı, attı.

-Tek kol, tek bacak... Bu vücudu idare etmez. dedi. Bu kafa niye büyük de içi boş, dedi.

Kıvırdı kafayı kopardı, attı. Arkasından da gövdeyi attı. Dört eli oldu.

-Ağa, ver elini, şu Erzurum'u arkamdan çıkarayım, dedi.

O anda onun Ahmet olduğunu anlayan halk, Ahmed'i ellerinin üstüne aldılar.

-Ne yapalım Ahmet? Biz böyle olmasımı istemiyorduk, baban yapıyordu.

-Topal, tamam işin, dedi. Bitti, kimseye dokunma.

Halk, Ahmed'i bir şenlikle karşıladı, sarayına götürdüler. Aradan birkaç gün geçince bir düğün kurdular kardaşım. O devrin düğünü geniş olurdu.. Kırk gün, kırk gece "*Toy düğün*" derlerdi. Efendim, koçlar, kurbanlar, ciritler, güreşler her gün avaz avaz gidiyor. Düğün bitti, hocalar geldi . Ahmed'e nikâhlar yapıldı. Ahmet odasına girdi, düşünmeye başladı. Gelin bir değil, üç tane... "*Ne olmalı, ne yapmalı?*" derken:

-Hırızmalı Güzeli, diye çağırdı.

-Buyur Ahmet.

-Bana sazımı getir, dedi.

Getirdi, sefaya son, cefa bitti aldı bakalım Ahmet. Ne söylüyor orada kızlara:

*N'olmalı hanım kızlar n'olmalı  
Gamlı gönlünüz şad olmalı oy  
İzin verin hanım kızlar  
Evvel hanginizle gerdek olmalı*

deyince, Hırızmalı Güzeli kaptı sazı elinden:

-Bunu bana söylüyorsun değil mi?

Aldı bakalım Hırızmalı Güzeli ne söylüyor:

*Bana mı söylüyon sözü*

*Sözü üstüne alan gönül gözü  
Zindandan kurtaran Kral kızı  
Evvel onla gerdek olmalı  
Canın kurtaran Kral kızı  
Evvel onlan gerdek olmalı*

-Ben küçüğüm. Biraz da yüzümü yumuşak buldunuz, şakayı bana yaparsınız, dedi Kral'ın kızı.

Aldı bakalım:

*Döndün bana başta döndün  
Ateş oldun gözlerimde yandın  
Güreştin, sahada yendin  
Pamuklu Güzeli'yle gerdek olmalı  
Güreş tuttun onu yendin  
Evvel onla gerdek olmalı*

Pamuklu Güzeli:

*Bana mı söylen bu sözü?  
Eline aldın cura sazı  
İlk dostun Hırızmalı Güzeli  
Evvel onla gerdek olmalı*

Kararı böyle bağladılar. O gece Hırızmalı Güzeli'yle, ikinci gece Kral'ın kızıyla, üçüncü gece de Pamuklu Güzeli'yle... Çok uzun bir hayata müşerref oldular. Güzel Ahmet, babasının yerine Erzurum Padişahı oldu. Topal birinci vezir oldu. Ona her gün bir boğa geliyor. Hırızmalı Güzeli ikinci vezir oldu.

Muraz aldılar, şen oldular. Siz de muraz alın, şen olun arkadaşlar.

Masalı anlatan : Kadirli'nin Bekereci köyünden Yusuf Sıra

Derleme tarihi : 20 Ekim 1995

Doğum tarihi : 1943

Bildiği hikâyeler-destanlar : *Köroğlu'nun Zuhuru, Eyvaz'ın Dolu Beyi'ne Esir Olması, Köroğlu'nun Esir Olması, Köroğlu'nun Ermenistan Seferi, Köroğlu'nun Gürcistan Seferi, Köroğlu'nun Kaybolması, Esmehan, Güzel Ahmet, Karacaoğlan'ın Ali Kayası Hikâyesi.*

#### **Hikâyede geçen mahalli kelimeler:**

"Allahaismarladığı çekmek : bulunduğu yerden ayrılmak

"Elini beri ver!" demek : Niyet edilen yere giderken yola çıkma anında kullanılan bir söz.

<i>çiyneyimlik</i>	: çignemelik
<i>dacık</i>	: Müslüman
<i>deşirici</i>	: dilenci
<i>dombalak</i>	: takla
<i>dombalak</i>	: takla
<i>dünya sevgisi</i>	: bir güzele âşık olma
<i>eğlemek</i>	: durdurmak
<i>erişik</i>	: ermiş
<i>evren</i>	: kısa fakat iri gövdeli yılan, canavar
<i>fers</i>	: fes
<i>hayırlamak</i>	: dualarla kutlamak
<i>heykât</i>	: hikâye
<i>hırızma</i>	: hırızma, burun kanatlarının delik açmak suretiyle takılmış olan takı
<i>ışgın</i>	: ağaç sürgünü
<i>ıştırmak</i>	: aydınlatmak, parlatmak
<i>isim kurmak</i>	: ad vermek
<i>kel sakızı</i>	: çam sakızı
<i>kesik</i>	: güçsüz kalmış (Metinde: bu kadar)
<i>kesilik</i>	: yemsiz kalmış
<i>köten</i>	: kötan, pulluk
<i>kuzulatmak</i>	: doğurtmak
<i>naharcı</i>	: çoban
<i>nahır</i>	: hayvan sürüsü
<i>nahırcı</i>	: çoban
<i>seklem</i>	: buğday doldurulan büyük çuval
<i>sömürmek</i>	: somurmak, derin nefesle içine çekmek
<i>sür etmek</i>	: yola çıkmak
<i>şelek</i>	: sırtta taşınan yük
<i>şinik</i>	: tahıl ölçeği
<i>tart etmek</i>	: kovup uzaklaştırmak
<i>teplik</i>	: tekme
<i>terki</i>	: ata binen kişinin arkası
<i>urguntu</i>	: atınyalesi
<i>üfelemek</i>	: eliyle gözlerini ovalamak
<i>yadsımak</i>	: birini yabancı olarak görüp ondan çekinmek
<i>yaşı yetişmek</i>	: yaşlanmak
<i>yüzgeçlek</i>	: yüzme
<i>zilif kesme</i>	: zıfaf gecesinden sonra gelinin zülfünün kesilip bahşiş verilmesi adeti

**Kaynaklar:**

ÇİMEN, Kâzım (1994), **Yusuf Sıra'dan Derlemeler**, Elazığ, (Basılmamış Lisans Tezi).

DURBİLMEZ, Bayram, (1999), *Kadirli Yusuf Sıra'nın Hikâye Repertuarı ve Güzel Ahmet Hikâyesi*, **III. Uluslararası Çukurova Halk Kültürü Bilgi Şöleni (Sempozyumu)**, Adana.

HEKİMOĞLU, Güzide (1996), **Kadirli'den Derlenmiş Halk Hikâyeleri**, Sivas, (Basılmamış Lisans Tezi).